

TEACHER'S CURRICULUM MANUAL

BANEGA SWACCH INDIA

- ✓ 5-Step Experiential Learning Method
- ✓ HOTS Driven Learning

Level 1

- Strand 1: Personal Hygiene
- Strand 2: Hygiene At Home
- Strand 3: Hygiene At School
- Strand 4: Hygiene During Illness
- Strand 5: Hygiene In Neighbourhood

NAME: _____ CLASS: _____

XSEED
FOUNDATION FOR LIFE

Table of Contents

Level - 1

1. PERSONAL HYGIENE

- Clean Hands 4
- Shining Teeth! 6
- Take a Bath! 8
- Additional Teacher Resource 10

2. HYGIENE AT HOME

- Using Toilets 12
- Clean and Safe Water 14
- Eating Neatly 16
- Additional Teacher Resource 18

3. HYGIENE AT SCHOOL

- Cleaning the Classroom 20
- Cleaning the Playground 22
- Eating at School 24
- Additional Teacher Resource 26

4. HYGIENE DURING ILLNESS

- Germs Everywhere! 28
- Spreading Germs 30
- Coughing and Sneezing 32
- Additional Teacher Resource 34

5. HYGIENE IN NEIGHBOURHOOD

- Clean Public Places 36
- Home Food 38
- Useful Plants 40

Strand 1:

PERSONAL HYGIENE

Level 1

- Clean Hands
- Shining Teeth!
- Take a Bath!
- Additional Teacher Resource

Suggested Video Recommendation: <https://www.youtube.com/watch?v=Pd4WnsXwdqw>;
<https://www.youtube.com/watch?v=i6wB95mumaY>

Lesson 1: Clean Hands

पाठ 1: हाथों की सफाई

Time: 45 minutes

समय : 45 मिनट

Aim: Students will be able to demonstrate the correct way of washing hands.

Resources Required: soap, water in a bucket, mug, towel (1 set per group), S1

1. Show your dirty hands.

Ask: Are my hands dirty or clean? How do you think they became dirty? In what other ways do our hands get dirty?

Summarise student responses on the board as shown.

Brief: Today, we will learn the right way to clean our hands.

2. Divide the class into groups of 4–6 students and distribute a soap, mug, bucket and towel to each group.

Instruct: We will go outside. In groups, take turns to

- Wet your hands.
- Put soap on both sides of your hands.
- Interlink your fingers and rub your palms against each other.
- Rub the back of your hands.
- Clean under your fingernails.
- Rub at the base of your fingers.
- Rub your wrist.
- Wash and dry your hands with a clean towel.

Teacher Tip: Arrange for a space to wash hands in advance.

3. **Ask:** Why should we wash our hands? When should we wash our hands? What should we do to wash our hands well? What should we use to do so?

Summarise student responses.

Explain: We should wash our hands because germs from our hands can go inside our body and make us sick. We should wash our hands before using them to eat and after going to the toilet. Water alone cannot remove all the germs, so we need soap and scrub the hands.

4. **Instruct:** Complete Worksheet 1.

5. **Ask:** Who can share what we learnt today?

Conclude: Today, we learnt why and how to wash our hands.

Teacher Tip: Let 1–2 students who have not spoken that day, to answer.

Instruct: Bring your toothbrush in the next class.

1. अपने गंदे हाथ दिखाएँ।

पूछें: मेरे हाथ गंदे हैं या साफ? आपके मुताबिक ये गंदे कैसे हो गए? हमारे हाथ और किन तरीकों से गंदे हो सकते हैं?

विद्यार्थियों के जवाबों की मुख्य बातें बोर्ड पर लिखें।

संक्षिप्त कथन: आज हम अपने हाथों को सही तरीके से साफ करना सीखेंगे।

2. कक्षा के विद्यार्थियों को 4–6 के समूह में बांटें और हर समूह को मग, बाल्टी साबुन और तौलिया दें।

कहें: अब हम बाहर जाएंगे। हर समूह को बारी-बारी से ये काम करने हैं

- अपने हाथ गीले करें।
- अपने हाथों के दोनों ओर साबुन लगाएँ।
- एक हाथ की उंगलियों को दूसरे हाथ की उंगलियों में डालें और अपनी हथेलियों को एक-दूसरे से रगड़ें।
- हाथ के पिछले हिस्से को भी रगड़ें।
- नाखूनों के अन्दर सफाई करें।
- उंगलियों के निचले भाग को रगड़ें।
- कलाईयों को रगड़ें।
- हाथों को अच्छी तरह धोकर साफ तौलिए से सुखाएँ।

टीचर के लिए सुझाव: हाथ धोने के लिए पहले से ही जगह का इंतजाम करें।

3. **पूछें:** हमें हाथ क्यों धोने चाहिए? हमें हाथ कब धोने चाहिए? अपने हाथों को सही तरीके से साफ करने के लिए हमें क्या करना चाहिए? इसके लिए हमें किन चीजों का इस्तेमाल करना चाहिए?

विद्यार्थियों के जवाबों की मुख्य बातें लिखें।

समझाएं: हमें अपने हाथ इसलिए धोने चाहिए क्योंकि उनसे होकर कीटाणु हमारे शरीर के अंदर जाकर हमें बीमार कर सकते हैं। खाना खाने से पहले और शौच जाने के बाद हमें अपने हाथ धोने चाहिए। सिर्फ पानी से सभी कीटाणुओं को नहीं हटाया जा सकता है इसलिए हमें साबुन से हाथ रगड़ने की जरूरत होती है।

4. **कहें:** वर्कशीट 1 पूरी करें।

5. **पूछें:** कौन बताना चाहेगा कि आज हमने क्या सीखा?

बताएं: आज हमने सीखा कि हमें अपने हाथों को क्यों धोना चाहिए और उन्हें कैसे धोना चाहिए।

टीचर के लिए सुझाव: 1–2 ऐसे विद्यार्थियों को आगे बुलाएं और पूछें जिन्होंने ने अभी तक कुछ नहीं कहा है।

कहें: अगली कक्षा में अपना टूथब्रश अपने साथ लेकर आएं।

Lesson 2: Shining Teeth!

पाठ 2: चमकते दाँत!

Time: 45 minutes

समय : 45 मिनट

Aim: Students will be able to demonstrate the correct steps for cleaning teeth.

Resources Required: 1 toothbrush (student's own), 1 tube of toothpaste, washbasin/wash area, S2

Use additional
BFF resource:
Making a
Denture

1. Ask: How are the two pictures in Q1 in the Worksheet 2 similar and different from each other? What do you think made the second set of teeth so bad? What will you do if your teeth become so dirty? How will you clean them?

Summarise student responses.

Explain: Bits of food remain stuck to our teeth after we eat something. We need to clean our teeth using a soft toothbrush.

Brief: Today, we will learn how to clean our teeth well.

2. Instruct: Take your toothbrush and let's go to the wash area in a queue.

Instruct:

- Wet the brush, put pea-sized toothpaste on the toothbrush.
- Put the brush facing the lower gum.
- Move the toothbrush softly in small circles.
- Clean the inner and outer surfaces of all the teeth in your lower jaw.
- Repeat the same for the teeth in your upper jaw.

Teacher Tip: Demonstrate the above steps using the denture model before starting the activity.

3. Ask: Why do we need to clean our teeth daily? How much toothpaste do we need to use? How does your mouth feel after you brush? When do we need to brush?

Summarise student responses.

Explain: If we do not clean our teeth daily, they stay dirty and may result in cavities. We need to use only a pea-sized layer of toothpaste. Our mouth feels fresh and clean every time we brush our teeth. We need to brush twice every day and rinse every time we eat something.

Say: Let's sing a poem to remember how to brush our teeth properly! **Instruct:** Repeat each line after me. (**Sing** in the tune of "Twinkle Twinkle Little Star" from the board work.)

4. Instruct: Complete Worksheet 2.

5. Say: I will read out some sentences. For each, show me a thumbs-up if we should do the action or a thumbs-down if we should not. Put the sentences on the board as dos and don'ts.

1. पूछें: वर्कशीट 2 के प्रश्न 1 के ये दोनों चित्र एक-दूसरे से कितने समान हैं और कितने अलग हैं? आपके अनुसार दाँतों का दूसरा सेट इतना खराब कैसे हो गया? अगर आपके दाँत इतने गंदे हो जाएं तो आप क्या करेंगे? आप इन्हें साफ कैसे करेंगे?

विद्यार्थियों के जवाबों की **मुख्य बातें** लिखें।

समझाएँ: कुछ खाने के बाद उसके कुछ टुकड़े हमारे दाँतों में चिपके रह जाते हैं। हमें अपने दाँतों की सफाई एक मुलायम ब्रश से करनी चाहिए।

संक्षिप्त कथन: आज हम अपने दाँतों को सही तरीके से साफ करना सीखेंगे।

2. कहें: अपना टूथब्रश लें और लाइन बनाकर वॉश-बेसिन की तरफ चलें। निर्देश दें:

- ब्रश को गीला करें और ब्रश पर मटर के दाने जितना पेस्ट लगाएँ
- टूथब्रश को निचले मसूड़े पर रखें और टूथब्रश को धीरे-धीरे गोल-गोल घुमाएँ।
- निचले मसूड़े में सभी दाँतों की भीतरी और बाहरी सतह को साफ करें।
- इसी तरह से ऊपरी मसूड़े के दाँतों को भी साफ करें।

टीचर के लिए सुझाव: यह गतिविधि शुरू करने से पहले, आप डेंचर मॉडल पर दाँतों को सही तरीके से साफ करना दिखा सकते हैं।

3. पूछें: हमें अपने दाँत रोज़ क्यों साफ करने चाहिए? दाँत साफ करने के लिए हमें कितने टूथपेस्ट की ज़रूरत होती है? दाँत साफ करके आपको मुँह में कैसा लगता है? दाँत कब साफ करने चाहिए? विद्यार्थियों के जवाबों की **मुख्य बातें** लिखें।

समझाएँ: अगर हम अपने दाँतों को रोज़ साफ नहीं करते हैं तो वे गंदे हो जाते हैं और उनमें छेद भी हो सकते हैं। अपने दाँत साफ करने के लिए मटर के एक छोटे दाने जितना पेस्ट काफी होता है। हर बार ब्रश करने के बाद हमारा मुँह ताज़ा और साफ महसूस होता है। हमें रोज़ाना दो बार ब्रश करना चाहिए और कुछ भी खाने के बाद हमेशा कुल्ला करना चाहिए।

कहें: यह याद करने के लिए आइये एक कविता गाएँ कि हमें अपने दाँत सही तरीके से कैसे साफ करने चाहिए।

कहें: मेरे बाद हर लाइन को दोहराएँ। (बोर्ड पर से ट्विंकल ट्विंकल लिटिल स्टार की धुन पर कविता गायें।)

4. कहें: वर्कशीट 2 पूरी करें।

5. कहें: मैं कुछ वाक्य बोलूंगा/बोलूंगी। हर वाक्य के लिए मुझे अंगूठा ऊपर करके दिखाएँ अगर यह काम मुझे करना चाहिए या अंगूठा नीचे करके दिखाएँ अगर यह काम मुझे नहीं करना चाहिए। बोर्ड पर इन वाक्यों को करने वाले काम और न करने वाले कामों के तौर पर लिखें।

Lesson 3: Take a Bath!

पाठ 3: नहाना!

Time: 45 minutes

समय : 45 मिनट

Aim: Student can describe how to bathe properly and wear clean clothes.

Resources Required: story, S3

1. Read aloud the story from additional teacher resource sheet.

Ask: Would you have liked to play with Scratchy and Itchy before they cleaned themselves? Why? Why did Itchy and Scratchy get pain in their teeth and stomach?

Summarise student responses.

Explain: We like being around clean people. Itchy and Scratchy stayed dirty. That is why germs attacked their body and they were in pain.

Brief: Today, we will learn to take a good bath.

2. Instruct: I will point out the action from the poster, you need to do the same actions.

- Put water on every part of your body
- Start from the face and go down till the toes
- Put soap and scrub well, rinse off the soap
- Dry your body with a towel
- Wear clean clothes, and comb your hair

3. Ask: How many of you like to do the activities that we just did, every day? How many of you don't? What

happens when you bathe daily, wear clean clothes, brush your teeth and comb your hair? What happens when you don't?

Record student responses on the board as shown.

Conclude: We should bathe daily and wear clean clothes for 3 reasons. 1) It removes dust, germs and sweat from our body. 2) It protects us from germs and bacteria and keeps us healthy. 3) It makes us feel fresh and full of energy. Other people like to play with us.

Ask: How often should we take a bath? Which body parts are difficult to clean?

Summarise student responses.

Conclude: We need to take a bath everyday. Body parts like the back, behind ears, belly button are difficult to clean.

4. Instruct: Complete Worksheet 3.

5. Summarise the class by asking students what they learnt today. **Conclude:** Today, we learnt to take a bath properly to clean our body.

1. अतिरिक्त टीचर रिसोर्स में दी गयी कहानी पढ़ कर सुनाएँ।

पूछें: क्या आप ईची और स्क्रैची द्वारा खुद को साफ करने से पहले, उनके साथ खेलना चाहेंगे? क्यों? ईची और स्क्रैची के दांत और पेट में दर्द क्यों हुआ?

विद्यार्थियों के जवाबों की **मुख्य बातें** कहें।

समझाएं: हम साफ लोगों के आसपास रहना पसंद करते हैं। ईची और स्क्रैची गंदे रहते थे। इसलिए कीटाणुओं ने उनके शरीर पर हमला कर दिया और उन्हें दर्द हुआ।

संक्षिप्त कथन: आज हम सही तरीके से नहाना सीखेंगे।

2. कहें: मैं इस पोस्टर को जोर से पढ़ूंगा/पढ़ूंगी। आपको इस पर हावभाव बनाना है। (पोस्टर देखें और नहाने के लिए जरूरी काम पढ़कर सुनाएं)

- अपने शरीर के हर हिस्से पर पानी डालें।
- सिर से शुरू करके पैर तक जाएँ।
- साबुन लगाएं और अच्छी तरह रगड़ें।
- साबुन को पानी से हटाएँ।
- अपना शरीर सूखे तौलिये से पोछें।
- साफ कपड़े पहनें और बाल कंघी करें।

3. पूछें: आप में से कितने बच्चों को रोज़ नहाना पसंद है? आप में से कितने बच्चों को नहाना पसंद नहीं है? जब आप रोज़ नहाते हैं, साफ कपड़े पहनते हैं और बालों को कंघी करते हैं तो क्या होता है? अगर आप ये काम ना करें, तो क्या होता है?

विद्यार्थियों के जवाबों की **मुख्य बातें** बोर्ड पर लिखें। **बताएं:** हमें 3 कारणों से रोज़ाना नहाकर साफ कपड़े पहनने चाहिए। 1) इससे धूल, कीटाणु और पसीना हमारे शरीर से निकल जाता है। 2) ये कीटाणुओं और बैक्टीरिया से हमारी रक्षा करते हैं और हमें स्वस्थ रखते हैं। 3) इससे हमें ताज़गी और नई ऊर्जा महसूस होती है।

पूछें: हमें ये काम कितनी बार करने चाहिए? शरीर के किस हिस्से की सफाई करना मुश्किल है?

विद्यार्थियों के जवाबों की **मुख्य बातें** कहें। **बताएं:** हमें रोज़ नहाना चाहिए। पीठ, कान के पीछे, नाभि जैसे शरीर के हिस्सों की सफाई करना मुश्किल होता है।

4. कहें: वर्कशीट 3 पूरी करें।

5. विद्यार्थियों से कहें कि कक्षा की मुख्य बातें बताएं। बताएं: आज हमने सीखा कि अपने शरीर को साफ रखने के लिए रोज़ सही तरीके से नहाना चाहिए।

Itchy and Scratchy

There was a temple in a village. Many monkeys lived near the temple. The pundit of the temple was a kind man. He fed the monkeys daily. There were two monkeys named Itchy and Scratchy. Itchy and Scratchy never took a bath. They wore dirty clothes all the time. They never brushed their teeth or combed their hair. Their bodies used to smell bad and itch. They were lazy, sleepy and tired all the time. No one wanted to play with them. Flies sat on them.

One day, Itchy's tummy and Scratchy's tooth started hurting. When punditji came to give food to the monkeys, both could not go to eat because of the pain. Punditji was worried. He came to check on them. He saw that Itchy and Scratchy were in pain because they were so dirty and germs had entered their bodies. He took both of them to the river and made them chant – 'Rubbum scrubbum brushum cleanum'. Then he made them bathe, brush their teeth, wash their clothes and comb their hair. He made them do this for one whole week. After one week, their pain was gone!

ईची और स्क्रेची

एक बार, एक गांव में एक मंदिर था। मंदिर के पास कई बन्दर रहते थे। मंदिर के पंडितजी एक दयालु व्यक्ति थे। वे रोजाना बन्दरों को खाना खिलाया करते थे। वहां दो बन्दर रहते थे जिनका नाम ईची और स्क्रेची था। ईची और स्क्रेची कभी नहीं नहाते थे। वे हमेशा गंदे कपड़े पहनते थे। वे कभी दांतों को ब्रश नहीं करते थे और न कभी बालों में कंघी करते थे। उनके शरीर से बदबू आती और हमेशा खुजलाते रहते थे। वे हमेशा आलसी, सुस्त और थके रहते थे। उनके साथ कोई भी खेलना नहीं चाहता था। उनपर मक्खियाँ बैठा करती थीं।

एक दिन ईची के पेट और स्क्रेची के दाँत में दर्द होने लगा। जब पंडितजी बन्दरों को खाना देने आए, तो वे दर्द के कारण खाना लेने जा नहीं सके। पंडितजी चिंतित हुए। वे उन्हें देखने आए। उन्होंने देखा कि ईची और स्क्रेची को दर्द हो रहा था क्योंकि वे गंदे थे और उनके शरीर में कीटाणु घुस गए थे। पंडितजी उन दोनों को नदी के किनारे ले गए और एक मंत्र बोलने को कहा- 'रुबुम, स्क्रुबुम, ब्रशुम, क्लीनम'। फिर पंडितजी ने उन्हें नहलाया, दांतों में ब्रश करवाया, कपड़े धुलवाए और बालों में कंघी करवाई। उन्होंने ईची और स्क्रेची से यह सब पूरे एक सप्ताह तक करवाया। एक सप्ताह के बाद, उनका दर्द गायब हो गया!

ఇచ్చి మరియు స్కాచీ

ఒక గ్రామంలో ఒక గుడి ఉండేది, ఆ గుడిలో అనేక కోతులుండేవి. ఆ గుడి పూజారి ఎంతో మంచి వ్యక్తి. ఆయన రోజూ వాటికి ఆహారం పెట్టేవాడు. అక్కడ ఇచ్చి మరియు స్కాచీ అనే రెండు కోతులుండేవి. ఇచ్చి మరియు స్కాచీలు ఎన్నడూ స్నానం చేసేవి కావు. అవి ఎప్పుడూ మురికి దుస్తులు ధరించేవి. అవి ఎన్నడూ పళ్లెం తోముకోవడం లేదా జుట్టు దుప్పుకోవడం చేసేవి కావు. వాటి శరీరాల నుంచి వాసన వచ్చేది. వాటిలో ఏవి ఆడుకునేవి కావు. అవి ఎంతో బద్దకంగా, మగతగా, రోజూ కూడా అలసిపోయినట్లుగా ఉండేవి. వాటిపై ఈగలు వాలుతూ ఉండేవి.

ఒక రోజు ఇచ్చి పొట్టలోను మరియు స్కాచీ పళ్లలోనూ నొప్పి వచ్చింది. పూజారి కోతులకు ఆహారాన్ని ఇచ్చినప్పటికీ, నొప్పి కారణంగా ఈ రెండూ తినలేకపోయాయి. పూజారి గారికి ఆందోళన కలిగింది. ఆయన వాటిని పరిశీలించాడు. అవి మురికిగా ఉండటంతో పాటుగా, వాటి శరీరాల్లోనికి మురికి మరియు క్రిములు ప్రవేశించినట్లుగా గమనించాడు. ఆయన వాటిని నది ఒడ్డుకు తీసుకెళ్లి- 'రబ్బుమ్, స్క్రబ్బుమ్ బ్రష్టుమ్ క్లీన్ము' అని అరిచాడు. తరువాత వాటికి స్నానం చేసి, వాటి పళ్లను శుభ్రం చేసి, దుస్తులను ఉతికి, వాటి జుట్టును ఆరవేయాలి ఉంటుంది. ఆ విధంగా ఆయన ఒక వారం రోజులు వరసగా చేశాడు. ఒక వారం తరువాత వాటి నొప్పి పోయింది.

இட்சியும் ஸ்கிரேட்சியும்

ஒரு கிராமத்தில் ஒரு கோயில் இருந்தது. பல குரங்குகள் அந்த கோயிலைச் சுற்றி வாழ்ந்தன. அந்தக்கோயிலின் தர்மகர்த்தா ஒரு இரக்க குணமுள்ளவர். அந்தக் குரங்குகளுக்குத் தினமும் உணவளித்து வந்தார். இட்சி, ஸ்கிரேட்சி என இரு குரங்குகள் இருந்தன. இட்சியும் ஸ்கிரேட்சியும் ஒரு நாளும் குளித்ததில்லை. அவை எப்போதுமே அழுக்கான உடைகளையே உடுத்தின. அவர்கள் ஒருபோதும் பல் துலக்கியதும் இல்லை தலை முடியைச் சீவியதும் இல்லை. அவர்களுடைய உடல்கள் கெட்ட நாற்றம் அடித்ததோடு சொரியவும் செய்தன. அவை எப்போதுமே சோம்பேறிகளாகவும், தூங்கிக்கொண்டும் களைப்பாகவுமே இருந்தன. அவர்களுடன் யாரும் விளையாட விரும்பியதில்லை. ஈக்கள் அவற்றின் மேல் அமர்ந்தன.

ஒரு நாள், இட்சியின் வயிறும் ஸ்கிராட்சியின் பல்லும் வலிக்கத்தொடங்கின. தர்மகர்த்தா குரங்குகளுக்கு உணவளிக்கவரும் போது, வலியாக இருந்ததால் இந்த இரண்டினாலும் உணவு உண்ணச்செல்ல இயலவில்லை. தர்மகர்த்தாவிற்கு வருத்தமாக இருந்தது. அவற்றைப் பரிசோதிக்க அவர் வந்தார். இட்சியும் ஸ்கிராட்சியும் அழுக்காக இருந்ததாலும் உடலுக்குள் கிருமிகள் நுழைந்து விட்டதாலும் அவை வலியுடன் இருந்தன எனக்கண்டுபிடித்தார். அவை இரண்டையும் ஆற்றுக்கு அழைத்துச் சென்று - 'Rubbumscrubbumbushumcleanum' என்று இசைக்கச்செய்தார். பின்னர் அவற்றைக் குளிக்க வைத்து, பற்களைச் சுத்தம் செய்யச்செய்து, அவர்களுடைய துணிகளைத் துவைக்கச்செய்து முடிகளை சீவுப்படி செய்தார். ஒரு வாரம் முழுவதும் இதைச்செய்ய வைத்தார். ஒரு வாரத்திற்குப்பின்னர், அவர்களுடைய வலி மறைந்து விட்டது!

Strand 2:

HYGIENE AT HOME

Level 1

- Using Toilets
- Clean and Safe Water
- Eating Neatly
- Additional Teacher Resource

Suggested Video Recommendation: <https://www.youtube.com/watch?v=93BqLewm3bA>;
<https://www.youtube.com/watch?v=7EIBdLRnAlc>

Lesson 1: Using Toilets

पाठ 1: शौचालय का प्रयोग

Time: 45 minutes

समय: 45 मिनट

Aim: Students will be able to identify clean habits to follow while using the toilet.

Resources Required: 1 bread bun, 1 cow dung cake, 1 'bee' toy, snakes and ladders game, dice (1 per group), S1

Use Additional BFF resource: Good & Bad Toilet Habits

1. Instruct: Look at the first picture on Worksheet 1.

Ask: What is the boy doing? Is it okay to do this? Why not?

Summarise responses on the board as shown.

Show using the 'bee' toy how the bee first sits on the cow dung and then on the bun. **Ask:** What did you see?

Brief: Today, we will learn about hygienic habits to follow when using the toilet. For this we will play a snakes and ladders game.

Teacher Tip: Check with the students to make sure they know the rules of snakes and ladders.

2. Divide students into groups of 4 each.

Give the snakes and ladders game and 1 dice to each group. Give instructions from the additional teacher resource sheet.

Instruct: Use your eraser as counter and start the game.

3. Ask: Which actions helped you climb the ladders? Which actions got you bitten by snakes?

Summarise student responses: Healthy actions helped you climb the ladders and dirty actions got you bitten by

snakes.

Ask: Why shouldn't we do potty in the open? Would you eat the bun we just saw? Why not? What habits should we follow while using the toilet?

Summarise student responses: We should not do potty or urinate in the open because it looks dirty and smells bad. We will never eat this bun.

Flies sat on the potty and got germs on their body. Then, they sat on the bun and transferred the germs. If we eat this dirty bun, then we can get diarrhea, typhoid or other diseases.

Explain good habits to follow on the board as shown.

Ask: If you are outside your home and need to use the toilet, what will you do?

Summarise: Use public toilets. If there is no public toilet around, then go behind trees and cover it with mud so that flies don't sit on it.

4. Instruct: Complete Worksheet 1.

5. Ask: What are the 2 things that you learnt today?

1. कहें: वर्कशीट 1 का पहला चित्र देखें।

पूछें: लड़का क्या कर रहा है? क्या यह करना सही है? क्यों सही नहीं है? दिखाए अनुसार बोर्ड पर जवाबों की मुख्य बातें लिखें। 'मधुमक्खी' खिलौने की मदद से दिखाएँ कि मक्खी पहले गोबर पर बैठी है और फिर बन पर बैठती है। **पूछें:** आपने क्या देखा?

संक्षिप्त कथन: आज, हम शौचालय का इस्तेमाल करने के लिए अपनाई जाने वाली साफ-सफाई की आदतों के बारे में सीखेंगे।

टीचर के लिए सुझाव: विद्यार्थियों से पता लगा लें कि उन्हें साँप-सीढ़ी के खेल के नियमों की जानकारी है या नहीं।

2. विद्यार्थियों को 4-4 के समूह में बांटें। हर समूह को साँप-सीढ़ी का खेल और 1 पासा दें। अगर ज़रूरी हो तो खेल के नियम अतिरिक्त टीचर रिसोर्स से बताएँ।

कहें: अपने इरेजर का इस्तेमाल पासे की तरह करें और खेल शुरू करें।

3. पूछें: किस काम से आपको सीढ़ी चढ़ने में मदद मिली? किन कामों की वजह से आपको साँप ने काटा? विद्यार्थियों के जवाबों की मुख्य बातें लिखें: सेहतमंद कामों से आपको सीढ़ी चढ़ने में मदद मिली और गंदे कामों से आपको साँप ने काटा।

पूछें: हमें खुले में शौच क्यों नहीं करना चाहिए? क्या आप वह बन खाएंगे जो मैंने आपको अभी दिखाया है? क्यों नहीं खाएंगे? शौचालय का इस्तेमाल करते समय हमें कौन-सी आदतें अपनानी चाहिए? विद्यार्थियों के उत्तरों की मुख्य बातें लिखें: हमें खुली जगह में मल या मूत्र का त्याग नहीं करना चाहिए क्योंकि इससे गंदगी होती है और बदबू आती है। हम यह बन कभी नहीं खाएंगे।

मक्खियाँ मल पर बैठती हैं और उनके शरीर पर कीटाणु जमा हो जाते हैं। अगर हम गंदा बन खाते हैं तो हमें दस्त, टाइफाइड या दूसरी बीमारियाँ हो सकती हैं। दिखाए अनुसार बोर्ड पर अपनाई जाने वाली अच्छी आदतों को समझाएँ।

पूछें: अगर आप अपने घर से बाहर हों और आपको शौचालय जाने की ज़रूरत महसूस हो तो आप क्या करेंगे? **मुख्य बातें लिखें:** सार्वजनिक शौचालय का इस्तेमाल करें। अगर आसपास कोई सार्वजनिक शौचालय नहीं है तो पेड़ों के पीछे जाएँ और उसे मिट्टी से ढंक दें ताकि उसपर मक्खी न बैठे।

4. कहें: वर्कशीट 1 पूरी करें।

5. पूछें: आज आपने कौन-सी 2 बातें सीखीं हैं?

Lesson 2: Clean and Safe Water

पाठ 2: स्वच्छ और सुरक्षित जल

Time: 45 minutes

समय: 45 मिनट

Aim: Students will be able to explain ways to keep water clean and safe for use.

Resources Required: 1 bottle of clean drinking water, 4 samples of water in transparent bottles: (1 muddy, 1 with dust and other particles, 1 clear, 1 coloured), S2

🕒 **1.** Show a bottle of water.

Ask: What is this? Why do we need water? From where do we get water?

Summarise responses on the board as shown.

Brief: Today, we are going to learn how to keep water clean and safe for use.

🕒 **2. Show** the 4 samples of water, marked as A, B, C, and D, one by one.

Instruct: Come and observe the bottles one by one and note which bottle has clean water that is good for drinking?

Let students come and see the water bottles from close.

Teacher Tip: You can have 2-3 sets of 4 water sample for students to observe them in groups. This will save time.

🕒 **3. Ask:** Which bottle has clean water? How did you recognise it? Where can you find water that is safe for drinking? Why is it important to drink clean water?

Summarise student responses.

Explain: Clean water does not have any colour, dirty particles or smell. However, even clear water can have germs. We need clean water to stay healthy. Water straight from lakes, ponds or rivers is usually not good for drinking. Underground water from well, hand pump and fresh spring is better to drink.

Ask: How can you make sure that the water you drink or use is clean?

Summarise responses on the board as shown. We can clean the water by boiling and filtering the water. We can also use chlorine tablets to kill germs in the water.

🕒 **4. Instruct:** Complete Worksheet 2.

🕒 **5. Summarise** the lesson by giving a few clean and unclean water storage examples and **ask** students to show thumbs-up for clean ones and thumbs-down for unclean ones.

🕒 **1.** पानी की एक बोतल दिखाएँ।

पूछें: यह क्या है? हमें पानी की जरूरत क्यों होती है? हमें पानी कहाँ से मिलता है? दिखाए अनुसार बोर्ड पर जवाबों की मुख्य बातें लिखें।

संक्षिप्त कथन: आज हम सीखने वाले हैं कि पानी को इस्तेमाल के लिए साफ-सुथरा और सुरक्षित कैसे रखें।

🕒 **2.** एक-एक करके पानी के 4 नमूने, जिन पर क, ख, ग, लिखा हो, दिखाएँ।

कहें: यहाँ आ कर देखें कि किस बोतल में साफ पानी है जो पीने के लिए अच्छा है।

विद्यार्थियों को पास आने और पानी की बोतल को नज़दीक से देखने दें।

टीचर के लिए सुझाव: पानी के 4 नमूने 2-3 जगह रख सकते हैं जिससे विद्यार्थी समूह में काम कर सकें और समय की बचत हो सके।

🕒 **3. पूछें:** किस बोतल में साफ पानी है? आपने इसे कैसे पहचाना? आपको ऐसा पानी कहाँ मिल सकता है जो पीने के लिए सुरक्षित हो। जवाबों की मुख्य बातें लिखें।

पूछें: आप कैसे मालूम कर सकते हैं कि जो पानी आप पीते या इस्तेमाल करते हैं, वह साफ-सुथरा है? दिखाए अनुसार बोर्ड पर जवाबों की मुख्य बातें लिखें।

🕒 **4. कहें:** वर्कशीट 2 पूरी करें।

🕒 **5.** साफ और गंदे पानी को जमा करने के कुछ उदाहरण देकर पाठ का मुख्य बातें लिखें और विद्यार्थियों को कहें कि वे साफ पानी के लिए अंगूठा ऊपर करें और गंदे पानी के लिए अंगूठा नीचे करें।

పాఠం 2: క్లీన్ మరియు సురక్షిత నీరు
పాடమ్ 2: శుభ్రమాన, పాత్రుకాప్పాన నీర్

సమయం: 45 నిమిషాలు
 நேரம்: 45 நிமிடங்கள்

We need water for	We get water from	We need water for	We get water from
Drinking and cooking	Tap and hand pump	Cleaning the house	Pond
Brushing and bathing	Well	Growing crops	Lake
Washing utensils and clothes	River	Making things in the factories	Rain

1. ఒక నీటి సీసాను చూపండి. ఇలా అడగండి: ఇది ఏమిటి? మనకు నీరు ఎక్కడ నుండి లభిస్తుంది? ఇక్కడ చూపిన విధంగా బోర్డుపై సంగ్రహపరచండి క్లుప్తపరచండి: వాడకానికి నీటిని శుభ్రంగానూ మరియు సురక్షితంగానూ ఎలా ఉంచుకోవాలో మనం ఈ రోజు తెలుసుకోబోతున్నాం.

2. నీటి యొక్క 4 నమూనాలను ఒకదాని తరువాత ఒకటి చూపండి. ఇలా అడగండి: త్రాగటానికి బాగా ఉండే శుభ్రమైన నీరు ఏ సీసాలో ఉంది? విద్యార్థులు ఆ నీటి సీసాలను దగ్గరగా వచ్చి గమనించనివ్వండి.

3. ఇలా అడగండి: ఏ సీసాలో శుభ్రమైన నీరు ఉంది? దానిని మీరు ఎలా గుర్తిస్తారు? త్రాగడానికి సురక్షితమైన నీరు మీకు ఎక్కడ లభ్యమవుతుంది? జవాబులను సంగ్రహపరచండి. వివరించండి: శుభ్రమైన నీటికి ఎలాంటి రంగు, వాసన ఉండదు, దానిలో ధూళి పదార్థాలు ఉండవు. శుభ్రమైన నీటిలో కూడా క్రీములు ఉండవచ్చు. మనం ఆరోగ్యంగా ఉండాలంటే మనకు శుభ్రమైన నీరు అవసరం. సరస్సులు, కొలనులు లేదా నదుల నుండి నేరుగా లభించు నీరు త్రాగుటకు మంచిది కాదు. బావి నుండి చేదిన నీరు, చేతిపంపు ద్వారా తాజానీరు త్రాగుటకు మంచిది. ఇలా అడగండి: మీ త్రాగు లేదా వాడు నీరు శుభ్రమైనదని మీరు ఎలా చెప్పగలరు? ఇక్కడ చూపిన విధంగా బోర్డుపై సంగ్రహపరచండి

4. సూచన: వర్క్ షీట్ 2 ను చేయండి

5. కొన్ని శుభ్రమైన మరియు అపరిశుభ్రమైన నీటి నిల్వకు సంబంధించిన ఉదాహరణలు చెబుతూ పాఠాన్ని సంగ్రహపరచండి మరియు శుభ్రమైన వాటి కొరకు బోటనవేలును వైచైపుకు మరియు అపరిశుభ్రమైన వాటి కొరకు బోటనవేలును క్రిందివైపును చూపమని విద్యార్థులను కోరండి.

1. ஒரு పాడ్‌డిల్ నీరైజర్ కాణ్ణపిక్కవమ్. కేడకవమ్: ఇటు ఎన్న? నమక్కు యన్ నీర్ తేవెవప్పిడికెరుతు? నమక్కు యన్ కిరెత్తెకెరుతు? కాణ్ణపిత్తుల్లెబిడి, పలకెయిల్ పతిల్కెణెత్ తొక్కుత్తెణిక్కవమ్. కురుక్కమాకక సెసాల్లవమ్: నీరైర్ పయప్పిత్తువెత్తెకాక, కుత్తమాకవమ్, పాత్రుకాప్పాకవమ్ యప్పిడి వైవప్పిత్తు యన్పతె నామ్ ఇన్ఱు కెర్ఱుక్ కెగ్లెబ్ పొకిరెమ్.

2. నీగిన్ 4 మాతిగికెణె ఓవ్వెవొన్ఱాకక్ కాణ్ణపిక్కవమ్. కేడకవమ్: కుడిప్పతెర్కు నల్లతాక య్లెణ కుత్తమాన నీర్ యన్త పాడ్‌డిలిల్ య్లెణతు? తణ్ణణి పాడ్‌డిల్కెణె పక్కత్తిలిరున్తు పార్ప్పతెర్కు య్తెవొక మాణెవ్కెణె అరుకే అన్ఱుమతిక్కవమ్.

3. కేడకవమ్: నీర్ యన్త పాడ్‌డిలిల్ కుత్తమాన నీర్ య్లెణతు? అతె యప్పిడి కణ్ణిడిత్తిర్కెగ్? కుడిప్పతెర్కు పాత్రుకాప్పాక య్లెణ నీర్ య్లెణకెగ్కు య్లెణకె కిడెక్కుమ్? పతిల్కెణెత్ తొక్కుత్తెణిక్కవమ్. విణెక్కవమ్: కుత్తమాన నీగిల్ య్లెణిత్తమాన నిరెమో, అకుత్తత్తుకెగ్లెగ్లె అల్లతు మణెమో ఇరుక్కాతు. తెణివొణె నీగిల్లమ్కెడ కిరుమికెగ్ ఇరుక్కలామ్. ఆరొక్కియమాక ఇరుప్పతెర్కు, నమక్కు కుత్తమాన నీర్ తేవె. యగికెగ్, కుడ్డెకెగ్ అల్లతు ఆర్ఱుకెగ్లిలిరున్తు నేరెడియొక య్లెక్కప్పిడ్డుమ్ నీర్ కుడిప్పతెర్కు య్లెఱ్లతెల్ల. కిణ్ఱెఱ్లెలిరున్తు కిడెక్కుమ్ నిలత్తెడి నీర్, అడిప్పమ్మ మఱ్ఱుమ్ పతియ్ య్లెఱ్ఱు నీర్ కుడిప్పతెర్కు కిరెన్తెత్తు. కేడకవమ్: నీగ్లెగ్ కుడిక్కిణెఱ్లె అల్లతు య్లెయొకిక్కిణెఱ్లె నీర్ కుత్తమానతుఱ్లెణె యన్పతె నీగ్లెగ్ యప్పిడి య్లెఱ్ఱి సెయ్వీకెగ్? కాణ్ణపిత్తుల్లెబిడి, పలకెయిల్ పతిల్కెణెత్ తొక్కుత్తెణిక్కవమ్.

4. అఱివ్ఱుత్తెవమ్: పయిఱ్శిత్తాగ్ 2-జ్జ ప్పూర్త్తి సెయ్పవమ్.

5. కుత్తమాన మఱ్ఱుమ్ అకుత్తమాన నీర్ సెమిప్పిఱ్కాణె య్తారణెగ్లెగ్లె త్తెరువతెన్ ములమ్ పాడ్‌తెత్తె తొక్కుత్తెణిక్కవమ్ మఱ్ఱుమ్ కుత్తమానవఱ్ఱిఱ్కెర్కు ఱ్కు పెరువీరైలె య్లెఱ్ఱియ్, అకుత్తమానవఱ్ఱిఱ్కెర్కు పెరువీరైలెక్ కీళై తిరుప్పియ్ క్కాడ్డుమ్పిడి మాణెవ్కెగ్లిడ్డుమ్ కేడకవమ్.

Lesson 3: Eating Neatly

पाठ 3: सफाई से खाना

Time: 45 minutes

समय: 45 मिनट

Aim: Students can explain how to keep clean while eating.

Resources Required: cloth napkins/square pieces of cloth or paper, lunch box/pencil box (1 per pair), S3

1. Ask: When all do you eat? Where all do you eat? What all should we do before we start eating?

Summarise responses: We eat many times a day, morning to night. We eat at school and at home. Sometimes, we eat in the market and restaurants. Before we eat, we should wash our hands.

Brief: Today, we will learn how to keep clean while we eat.

Note: If possible, have this class just after mid-day meal or lunch time. Before lunch, instruct students to observe each other as they eat.

2. Divide students into pairs.

Instruct: Close your eyes and imagine yourself during the lunch break. In pairs, make a list of things you think you should do or not do while eating. To think of this, distribute 1 paper/cloth napkin per pair and encourage them to use their lunch box/pencil box as their lunch. They need to take turns to do a role play of eating food.

3. Invite a few pairs to share their answers.

Ask: What are some good rules to follow during and after we eat food? Why are they important?

Summarise responses on the board as shown.

Teacher Tip: Encourage students to answer in their own words as some habits might be regional and local.

4. Instruct: Do Worksheet 3.

5. Ask: What is 1 thing you should do while eating? Why do you think we should do this?

Teacher Tip: Ask those students who have not spoken much during the class.

1. पूछें: आप लोग किस समय खाना खाते हैं? आप लोग किस जगह खाना खाते हैं? हमें खाना खाने से पहले क्या करना चाहिए? जवाबों की **मुख्य बातें लिखें:** हम दिन में कई बार, सुबह से लेकर रात तक खाते हैं। हम स्कूल में और घर पर खाना खाते हैं। कई बार, हम बाजार और रेस्टोरेंट में खाना खाते हैं। हमें खाने से पहले, अपने हाथ जरूर धोने चाहिए।

संक्षिप्त कथन: आज, हम सीखेंगे कि खाना खाने के समय सफाई कैसे रखें।

ध्यान दें: अगर संभव है तो यह कक्षा मिड-डे मील या लंचटाइम के ठीक बाद रखें। लंच से पहले विद्यार्थियों को कहें कि वे खाना खाने के समय एक-दूसरे के कामों पर गौर करें।

2. छात्रों को जोड़ों में बांटें।

कहें: अपनी आंखें बंद करें और लंच की छुट्टी के दौरान अपने बारे में सोचें। अपने जोड़े में, उन कामों की सूची बनाएँ जो खाना खाने के समय आपको करने चाहिए और वे जो नहीं करने चाहिए। ऐसा सोचने में मदद करने के लिए, हर जोड़े को कागज़/कपड़े का 1 नैपकिन दें और उन्हें अपने लंचबॉक्स/पेंसिल बॉक्स को अपने लंच के तौर पर इस्तेमाल करने के लिए कहें। उन्हें खाना खाने की भूमिका बारी-बारी से निभानी होगी।

3. कुछ जोड़ों को उनके उत्तर बताने के लिए कहें। पूछें: खाना खाने के दौरान और उसके बाद पालन किये जाने वाले कुछ अच्छे नियम क्या हैं? वे जरूरी क्यों हैं? दिखाए अनुसार बोर्ड पर जवाबों की **मुख्य बातें लिखें।**

टीचर के लिए सुझाव: विद्यार्थियों को अपने शब्दों में ही उत्तर देने के लिए कहें क्योंकि कुछ आदतें क्षेत्रीय और स्थानीय हो सकती हैं।

4. कहें: वर्कशीट 3 पूरी करें।

5. पूछें: खाना खाते समय आपको कौन-सा 1 काम करना चाहिए? आपके मुताबिक हमें ऐसा क्यों करना चाहिए?

टीचर के लिए सुझाव: कक्षा के दौरान ज्यादा न बोलने वाले विद्यार्थियों से पूछें।

Additional Teacher Resource: LP1

अतिरिक्त टीचर रिसोर्स

Note: Explain the rules of the game, if required.

Instructions:

Roll the dice one by one. Count and move your counter (eraser) forward. If you reach a snake's mouth, fall down to its tail end. If you reach the bottom of a ladder, climb up. The player who reaches 100 first is the winner!

सुझाव: अगर ज़रूरत लगे तो खेल के नियम समझाएँ।

कहें:

पासे को एक-एक करके फेंकें। गिन कर अपनी गोटी (रबड़) को आगे बढ़ाएँ। अगर आप सांप के मुँह पर पहुँचते हैं तो गिरकर उसके पूँछ पर गोटी को ले आएँ। अगर आप सीढ़ी के नीचे पहुँचते हैं तो उस पर चढ़कर गोटी को ऊपर ले आएँ। जो विद्यार्थी १०० तक पहले पहुँचेगा, वह विजेता होगा।

గమనిక: అవసరమైతే, ఆట యొక్క నియమాలు వివరించండి.

సూచనలు:

పాచికలను ఒకదానితర్వాత ఒకటి వేయండి. లెక్కిస్తూ మీ కౌంటర్ (ఎర్రజర్)ను ముందుకు జరపండి. మీరు పాము నోరు దగ్గరకు చేరుకుంటే మీరు దాని తోక ఉన్న దగ్గరికి పడిపోతారు. మీరు ఏదైనా నిచ్చిన మొదలును చేరుకుంటే పైకి ఎక్కుతారు. ఎవరు మొదటగా 100 కు చేరుకుంటారో వారే విజేత!

கூறிப்ப்பு : தவேபைடும்மானால், விளையாட்டின் விதிகளை விளக்கவும்

அறிவுறுத்தல்கள்:

ஒவ்வொன்றாக தாயத்தை உருட்டவும். எண்ணியபடி உங்கள் காயை (அழிப்பானை) முன்னோக்கி நகர்த்தவும். நீங்கள் ஒரு பாம்பின் வாயை அடைந்துவிட்டால், அதன் வால் நுனிவரை கீழிறங்கிவிட வேண்டும். நீங்கள் ஓர் ஏணியின் அடிப்புறத்தை எட்டினால், அதின் உச்சிக்கு ஏறிவிடலாம். முதலில் 100-ஐ எட்டும் விளையாட்டு வீரரே வெற்றியாளர் ஆவார்!

Strand 3:

HYGIENE AT SCHOOL

Level 1

- Cleaning the Classroom
- Cleaning the Playground
- Eating at School
- Additional Teacher Resource

Suggested Video Recommendation: <https://www.youtube.com/watch?v=IkmjCmvfeFI>

Lesson 1: Cleaning the Classroom

पाठ 1: कक्षा की सफाई

Time: 45 minutes

समय : 45 मिनट

Aim: Students will be able to explain the ways to keep the classroom clean.

Resources Required: 4 brooms, 4 pieces of duster, 1 step ladder (if possible), S1

1. Read aloud the story *Chintu's First Day at School* from the additional teacher resource sheet.

Ask: How did Chintu feel on the first day? What happened in school? Why did Chintu not want to go to school the next day?

Brief: Today, we will learn how to keep our classroom clean.

2. Instruct: Look around and write which areas need to be cleaned.

Record responses on the board as shown. **Divide** students into groups of 4. **Allot** a specific area to each group.

Instruct: Within groups, 1st discuss ways to clean the area allotted to your group. Write the same in your notebooks.

Instruct: We will now clean these areas in our groups in the ways we just discussed.

Get the students to collect resources and go to their areas and clean it in a simple manner.

Teacher Tip: Move around and help, provide suggestions where needed. This activity is to help students understand that they are responsible for keeping their

classroom clean. However the classroom may not end up being very clean, which is fine.

3. Ask each group to share the ways in which they cleaned the classroom. **Record** responses on the board as shown.

Ask: Why should we keep our classroom clean?

Summarise: Nobody likes to sit in a dirty classroom. It can make us sick. We can get cough, cold, skin diseases or other allergies.

Ask: How can we keep our classroom clean? **Summarise** responses on the board as shown.

4. Instruct: Complete Worksheet 1.

5. Instruct the groups: Share one thing you will do to keep your classroom clean from now on.

Accept all responses, focus on not making it dirty to begin with.

1. 'चिन्टू का स्कूल में पहला दिन' कहानी अतिरिक्त टीचर रिसोर्स से पढ़ कर सुनायें।

पूछें: चिन्टू को पहला दिन कैसा लगा? स्कूल में क्या हुआ? अगले दिन चिन्टू स्कूल क्यों नहीं जाना चाहता था?

संक्षिप्त कथन: आज हम सीखेंगे कि अपनी कक्षा को साफ कैसे रखा जाए।

2. कहें: आसपास देखें और लिखें कि किन जगहों में सफाई करने की ज़रूरत है।

दिखाए अनुसार बोर्ड पर उत्तर लिखें। विद्यार्थियों को 4-4 के समूह में बांटें। हर समूह को कोई खास जगह दें।

कहें: समूहों के भीतर, सबसे पहले अपने समूह को दी गई जगह साफ करने के तरीकों पर चर्चा करें। अपनी नोटबुक में भी लिखें।

कहें: अब हम उस तरीके से अपने समूहों में इन जगहों की सफाई करेंगे जिनपर हमने अभी चर्चा की है।

टीचर के लिए सुझाव: आसपास घूमें और ज़रूरत पड़ने पर मदद करें। इस गतिविधि का उद्देश्य कक्षा को साफ करना नहीं है। विद्यार्थियों को अहसास होना चाहिए कि कक्षा को साफ रखना उन्हीं की ज़िम्मेदारी है।

3. हर समूह से उसकी कक्षा को साफ करने का तरीका बताने के लिए कहें। बोर्ड पर जवाब लिखें।

पूछें: हमें अपनी कक्षा को साफ क्यों रखना चाहिए?

मुख्य बातें: कोई भी गंदी कक्षा में नहीं बैठना चाहता है। इससे हम बीमार हो सकते हैं। हमें खांसी, जुकाम, त्वचा की या दूसरी एलर्जी हो सकती है।

पूछें: हम अपनी कक्षा को साफ कैसे रख सकते हैं? दिखाए अनुसार बोर्ड पर जवाबों की मुख्य बातें लिखें।

4. कहें: वर्कशीट 1 पूरी करें।

5. समूह को पूछें कि अब से अपनी कक्षा को साफ रखने के लिए वे कौन-सा एक काम करेंगे।

Keeping the Classroom Clean

- Throw waste in dustbins
- Clean the floor if you do drop food while eating
- Clean your shoes/feet before entering the class
- Keep the books and stationery neatly
- Keep the shelves, cupboards clean

1. స్కూల్లో చింటూ మొదటి రోజు అనే కథను పెద్దగా చదవండి. అడగండి: మొదటి రోజు స్కూలు చింటూకు ఎలా ఉంది? స్కూలులో ఏమి జరిగింది? తరువాత రోజు చింటూ ఎందుకు స్కూలు వెళ్లాలని అనుకులేదు? సంగ్రహం చేయండి: మన తరగతి గదిని ఎలా శుభ్రంగా ఉంచుకోవాలి? మనం ఇవాళ నేర్చుకుందాం.

2. సూచనలు: చుట్టూ గమనించండి మరియు శుభ్రం చేయాల్సిన ప్రాంతాలను రాయండి.

చూపించిన విధంగా ప్రతిస్పందనలను బోర్డుపై సంగ్రహం చేయండి. విద్యార్థులుగా 4 గ్రూపులుగా విభజించండి. ప్రతి గ్రూపుకు ఒక నిర్దిష్ట ప్రాంతాన్ని కేటాయించండి. సూచనలు: గ్రూపుల్లో, తమ గ్రూపుకు కేటాయించిన ప్రాంతాన్ని ఎలా శుభ్రం చేయాలో మొదట చర్చించమని చెప్పండి. సూచనలు: మన గ్రూపులకు కేటాయించిన ప్రాంతాలను మనం ఇప్పుడు చర్చించుకున్న విధంగా మనం శుభ్రం చేయండి.

టీచర్ చిట్కా: అటూ ఇటూ తిరుగుతూ, అవసరమైన వారికి సలహాలు ఇవ్వండి.

తాము శుభ్రం చేసేవిధానాల గురించి వివరించమని ప్రతి గ్రూపును అడగండి. చూపించిన విధంగా ప్రతిస్పందనలను బోర్డుపై సంగ్రహం చేయండి. అడగండి: మన తరగతి గదిని ఎందుకు శుభ్రంగా ఉంచుకోవాలి.

3. సంగ్రహం చేయండి: మురికిగా ఉండే తరగతి గదిలో ఎవ్వరూ కూర్చోవడానికి ఇష్టపడరు. దీని వల్ల మనకు జబ్బులు వస్తాయి. మనకు దగ్గ, జలుబు, చర్మం లేదా ఇతర అలర్జీలు రావచ్చు. అడగండి: మన తరగతి గదిని మనం ఏవిధంగా శుభ్రంగా ఉంచుకోవచ్చు? చూపించిన విధంగా ప్రతిస్పందనలను బోర్డుపై సంగ్రహం చేయండి.

4. సూచనలు: వర్షిషీట్ 1 చేయండి.

5. గ్రూపులకు ఇలా ఆడేశాలు ఇవ్వండి: ఇప్పటి నుంచి మీ తరగతి గదిని శుభ్రంగా ఉంచుకోవడం కొరకు మీరు చేసే ఒకపనిని పంచుకోండి.

1. పగ్గలినీల సినీడ్రువినీ మ్రతల్ నాగ్ల ంగ్గర కతెయె ఁరక్కప పిక్కవమ్. కేడక్వమ్: మ్రతల్ నాగ్ల సినీడ్రు ంపిడి ఁగ్గరనాతాన్? పగ్గలినీల ంగ్గర నడనాతాన్? మ్రునాగ్ల సినీడ్రు ంగ్గర పగ్గలినీలకు సెలల వీరూంపవీలలెల?

శురక్కమాకశ సొలలలవమ్: ంగ్గర, నమ్మ్రుడెయ వకుప్పర్రెయె ంపిడి శుత్తమాక వైత్తుక్ కొగ్గలవత్తు ంగ్గర నామ్ కర్రుక్ కొగ్గలలలమ్.

2. అరీవర్రుత్తవమ్: శుర్రీలూమ్ పార్త్తువీడ్డు, ంగ్గర ండంగ్గలె శుత్తమ్ సెయ్య వేణ్డమ్ ంగ్గర పతె ంగ్గరంగ్గలె. కాణ్పిత్తుగ్గలపిడి, పలకెయిల పతిలకెగ్గల పతివ సెయ్యవమ్. ంగ్గరవొగ్గరీలూమ్ 4 మాణవరకెగ్గల కొగ్గర ంగ్గర కుగ్గరకెగ్గల వకుప్పెప పిగిక్కవమ్. ంగ్గరవొగ్గర కుగ్గరకెగ్గల ంగ్గర కురీపిడ్డు పకుతియె ంగ్గరకీడ్డు సెయ్యవమ్.

అరీవర్రుత్తవమ్: కుగ్గరకెగ్గలకుగ్గలగ్గల, ంగ్గల కుగ్గరకు ంగ్గరకెగ్గలపిడ్డుగ్గల ండతె శుత్తమ్ సెయ్యవమ్ వజ్జిమ్రెగ్గలెగ్గల మ్రతలీల కలనాతాలొశియంగ్గల. అరీవర్రుత్తవమ్ నామ్ ంగ్గర పొతు కలనాతాలొశిత్త వజ్జిగ్గల, నమ్రు కుగ్గరకెగ్గలకాణ ంగ్గర పకుతికెగ్గల నామ్ శుత్తమ్ సెయ్యవమ్.

ఁగ్గరీయర్ కురీపి: శుర్రీవనత్తు ఁతవీ సెయ్యవత్తుడన్, తేవైపిడ్డు ండంగ్గల యొశెగ్గలెగ్గల వజ్జిగ్గల.

3. వజ్జిగ్గలె పకిరనత్తు కొగ్గలగ్గలపిడి ంగ్గరవొగ్గర కుగ్గరవీడమమ్ కేడక్వమ్. కాణ్పిత్తుగ్గలపిడి, పలకెయిల పతిలకెగ్గల పతివ సెయ్యవమ్. కేడక్వమ్: నమ్మ్రుడెయ వకుప్పర్రెయె నామ్ ంగ్గర శుత్తమాక వైత్తుక్ కొగ్గల

వేణ్డమ్? తొకుత్తగ్గలకవమ్: ంగ్గర అశుత్తమాణ వకుప్పర్రెయిల యారూమ్ ఁకార వీరూంపమాడ్డార్కలె. అత్తు నమ్మె నొయరశ సెయ్యవీడలమ్. నమ్కకు ంగ్గరమల, సగి, తొల అలత్తు వేర్రు ంగ్గరెయమ్ ంగ్గరవొగ్గలెగ్గల ంగ్గరపడవమ్కూడమ్. కేడక్వమ్: నమ్మ్రుడెయ వకుప్పర్రెయె నామ్ ంగ్గరపిడి శుత్తమాక వైత్తుక్ కొగ్గలవత్తు? కాణ్పిత్తుగ్గలపిడి, పలకెయిల పతిలకెగ్గల తొకుత్తగ్గలకవమ్.

4. అరీవర్రుత్తవమ్: పయిరశిత్తాగ్ల 1-ంగ్గర పూర్త్తి సెయ్యవమ్.

5. కుగ్గరకెగ్గలకు అరీవర్రుత్తవమ్: ంగ్గర పొతిలీరనత్తు ంగ్గలె వకుప్పర్రెయె శుత్తమాక వైత్తుక్కాక నీగ్గలె సెయ్యపిడ్డుగ్గల ంగ్గర వీర్రెయత్తెప పకిరనత్తు కొగ్గలగ్గల.

Lesson 2: Cleaning the Playground

पाठ 2: खेल के मैदान की सफाई

Time: 45 minutes

समय : 45 मिनट

Aim: Students will be able to list the ways to keep the school playground clean.

Resources Required: 2–3 old cartons to collect garbage, dustbins, S2

1. Show the 2 pictures in Q1 of Worksheet 2.

Ask: What differences can you spot in the 2 pictures? Which playground would you like to play in? Why?

Brief: Today, we will learn how to keep our playground clean.

2. Divide students into groups of 4. **Allot** a specific area of the playground to each group.

Instruct: Within your groups, discuss ways to clean the allotted areas. Invite the groups to share these with the class. **Record** the responses on the board as shown.

Instruct: Go to the playground in groups to clean it in the ways we just discussed. Pick the garbage and collect it in the boxes we are carrying. Don't forget to wash your hands with soap, following the steps we learnt earlier.

Say: To make it more fun, we will sing a rhyme while cleaning.

Teacher Tip: Sing the rhyme in the tune of 'Are you sleeping, are you sleeping, brother John' While singing the rhyme, move around to help as students clean.

3. Ask: How all can we keep the playground clean? Why should we keep the playground clean?

Summarise: We can keep the playground clean by throwing garbage in the dustbins, not plucking flowers and grass. If we don't keep the playground clean, then it will be dirty and messy. It may smell bad, we may get sick playing there. **Record** responses on the board as shown.

4. Instruct: Do Worksheet 2.

5. Invite 1–2 students who have not spoken much to share how can they keep the parks near their homes clean.

1. वर्कशीट 2 के प्रश्न 1 के 2 चित्र दिखाएँ।

पूछें: इन 2 चित्रों में आप कौन-सा अन्तर देख सकते हैं? आप किस खेल के मैदान में खेलना चाहेंगे? क्यों?

संक्षिप्त कथन: आज, हम सीखेंगे कि अपने खेल के मैदान को साफ कैसे रखा जाए।

2. विद्यार्थियों को 4-4 के समूह में बाँटें। हर समूह को खेल के मैदान की कोई खास जगह दें।

कहें: अपने समूह के भीतर चर्चा करें कि दी गई जगह की सफाई कैसे करें। समूहों को बुलाएँ कि वे कक्षा में इस बारे में बताएँ। उत्तरों को बोर्ड पर लिखें।

कहें: उस तरीके से खेल के मैदान को साफ करने के लिए समूह में जाएँ जिस पर हमने अभी चर्चा की है। कचरा उठाएँ और उसे अपने डिब्बे में डाल दें। हमने पहले सीखा है, उसका पालन करते हुए अपने हाथों को साबुन से धोना याद रखें।

कहें: इसे ज्यादा मजेदार बनाने के लिए हम सफाई करते हुए कोई कविता गायेंगे।

टीचर के लिए सुझाव: कविता को 'Are you sleeping, are you sleeping, brother John' धुन पर गाएँ। जब बच्चे सफाई कर रहे हों, कविता गाते हुए, मदद के लिए आसपास घूमें।

3. पूछें: हम सब मिलकर खेल के मैदान को साफ कैसे रख सकते हैं? हमें खेल के मैदान को साफ क्यों रखना चाहिए?

मुख्य बातें: हम कचरे को डिब्बों में डालकर, फूल और घास नहीं तोड़कर, खेल के मैदान को साफ रख सकते हैं। अगर हम खेल के मैदान को साफ नहीं रखते हैं तो यह गंदा और खराब हो जाएगा। इससे बदबू भी आ सकती है जिससे हम वहाँ खेलते हुए बीमार पड़ सकते हैं। बोर्ड पर उत्तर लिखें।

4. कहें: वर्कशीट 2 पूरी करें।

5. 1-2 ऐसे विद्यार्थियों को आगे बुलाएँ जिन्होंने अभी तक कुछ नहीं कहा है और पूछें कि अपने घरों के आसपास के पाकों को वे कैसे साफ रख सकते हैं।

Lesson 3: Eating at School

पाठ 3: ठीक से खाना

Time: 45 minutes

समय : 45 मिनट

Aim: Students will be able to explain good habits to be followed during lunch break.

Resources Required: Lunch box (real or any other box) 1 per pair of students, S3

🕒 **1. Act** as if you are eating quickly from a lunch box and the food falls on the floor and your clothes.

Ask: When have you seen this happening? What happens as a result of it?

Brief: Today, we will learn how to eat properly during lunch break.

🕒 **2. Divide** the class into pairs.

Instruct: Discuss with your partner both the wrong and right ways of eating during lunch break. Then, give 1 lunch box to 1 pair and ask them to role play the good habits of eating neatly.

Teacher Tip: Ask students to observe how others eat during lunch break.

🕒 **3. Ask:** Do you drink water while eating? Do you sometimes eat without washing your hands? What are some of the things you should do during lunchtime? What are the things you should not do? Why? Summarise students responses that the good habits include:

- Washing hands before eating;

- Sitting in one place to eat;
- Chew the food well and focus on the food.
- Clean up the place where we might have dropped the food
- Pack the lunch box and wash hands, rinse mouth after eating.

Record responses on the board as shown.

Explain: If we don't eat our food properly, then our food will not digest well. We may have gas and stomach pain.

🕒 **4. Instruct:** Do Worksheet 3.

🕒 **5. Invite** 1-2 students who have not spoken much to share 1 correct and 1 incorrect way of eating.

🕒 **1.** अभिनय करें कि मानो आप खाने के डब्बे से जल्दी-जल्दी खा रहे हैं और खाना फर्श और आपके कपड़ों पर गिर जाये।

पूछें: आपने ऐसा होते हुए कब देखा है? इससे क्या होता है?

संक्षिप्त कथन: आज, हम सीखेंगे लंच की छुट्टी के दौरान किस तरह ठीक से खाना खाएँ।

🕒 **2.** विद्यार्थियों को जोड़ों में बाँटें।

कहें: अपने साथी से लंच की छुट्टी के दौरान खाना खाने के गलत और सही दोनों तरीकों के बारे में चर्चा करें। फिर 1 समूह को एक खाने का डब्बा दें और उन्हें सफाई से खाना खाने की भूमिका निभाने के लिए कहें।

टीचर के लिए सुझाव: विद्यार्थियों से कहें कि वे ध्यान दें कि लंच की छुट्टी के दौरान दूसरे बच्चे कैसे खाना खाते हैं।

🕒 **3. पूछें:** क्या आप खाना खाते समय पानी पीते हैं? क्या आप कई बार हाथ धोएँ बगैर खाना खाते हैं? लंच के समय वे कौन-सी चीजें हैं जो आपको करनी चाहिए? जो नहीं करनी चाहिए? क्यों?

संक्षिप्त कथन:

1. खाना खाने से पहले हाथ धोएँ
2. खाना एक जगह बैठ कर खाएँ।

3. खाना ठीक से चबाएँ।

4. खाने की जगह साफ करके ही उठें।

5. हाथ धोएँ और कुल्ला करें।

बोर्ड पर उत्तर लिखें।

समझाएँ: अगर हम अपना खाना ठीक से नहीं खाते हैं तो हमारा खाना ठीक से पचेगा नहीं। हमें पेट में गैस बन सकती है और पेट दर्द हो सकता है।

🕒 **4. कहें:** वर्कशीट 3 पूरी करें।

🕒 **5.** 1-2 ऐसे विद्यार्थियों को आगे बुलाएँ जिन्होंने अभी तक कुछ नहीं कहा है और खाना खाने का 1 सही और 1 गलत तरीका बताने को कहें।

పాఠం 3: స్కూలు వద్ద తినడం
పాடమ్ 3: పள்ளియిల్లెల ఁణణ్ణుతల్

సమయం: 45 నిమిషాలు
నేరం: 45 నిమిడంగ్ల

DOS	
Wash your hands both before and after eating.	Clean up if you drop the food.
Sit in one place and eat.	Chew well before swallowing the food.
Stand in a queue to take food if you get lunch in school.	

DONT'S	
Don't eat with dirty hands.	Don't run or play while eating.
Don't drink a lot of water to gulp the food down.	Don't swallow the food without chewing.
Don't drop the food while eating.	

1. మీ లంబ్ బాక్స్ నుంచి మీరు వేగంగా తింటున్నట్లుగాను మరియు అన్నం నేలపైనా మరియు మీ దుస్తులపైనా పడుతున్నట్లుగా నటించండి. అడగండి: ఇలా జరగడం మీరు ఎప్పుడైనా చూశారా? అప్పుడు ఏమి జరిగింది? సంగ్రహం చేయండి: ఇవాళ, లంబ్ బ్రేక్ సమయంలో సరిగ్గా అన్నం ఎలా తినాలనే దాని గురించి మనం నేర్చుకుందాం.

2. క్లాసును జతలుగా విభజించండి. సూచనలు: లంబ్ బ్రేక్ సమయంలో తప్పుగా తినడం మరియు సరిగ్గా తినే మార్గాల గురించి చర్చించండి. తరువాత ప్రతి జతకు 1 లంబ్ బాక్స్ ఇవ్వండి మరియు ఆహారాన్ని సరిగ్గా తినే మంచి అలవాట్లను ప్రదర్శించేలా నటించమని అడగండి.

టీచర్ చిట్కా: లంబ్ బ్రేక్ సమయంలో ఇతరులు ఏవిధంగా తింటున్నారో గమనించమని విద్యార్థులు అందరినీ అడగండి.

3. అడగండి: మీరు అన్నం తినేటప్పుడు నీళ్లు తాగుతారా? కొన్నిసార్లు మీ చేతులు శుభ్రం చేసుకోకుండానే అన్నం తింటారా? లంబ్ బ్రేక్ సమయంలో మీరు తప్పకుండా చేయాల్సిన పనులు ఏమిటి? చేయకూడని పనులు ఏమిటి? ఎందుకు? చూపించిన విధంగా ప్రతిస్పందనలను బోర్డుపై సంగ్రహం చేయండి.

వివరించండి: ఆహారాన్ని సరిగ్గా తిననట్లయితే, ఆహారం సరిగ్గా జీర్ణం కాదు. పొట్టలో గ్యాస్ మరియు నొప్పి రావచ్చు.

4. సూచనలు: వర్క్ షీట్ 3 చేయండి.

5. తినడానికి సంబంధించిన 1 సరైన మరియు 1 సరైనది కాని విధానాన్ని పంచుకోవడం కొరకు అంతగా మాట్లాడని 1-2 విద్యార్థులను ఆహ్వానించండి.

1. ఓరు లగ్రుశ్ పాకగ్లెలిరునరుత్తు నీగ్లగ్ల వేవకమాక శాపిపిరువతెత్పేలలవ్లమ్, అతిల్లుగ్లగ్ల ఁణణ్ణు తరై మీత్లమ్, ఁగ్లగ్ల ఁడైకగ్ల మీత్లమ్ విశ్రువతెత్పేలలవ్లమ్ పావణై శెయ్యవ్లమ్. కేడకవ్లమ్: ఇత్తు గ్లపేలెత్తు నడప్పతెత్తు నీగ్లగ్ల పారత్తురుక్కగ్లగ్ల? ఇతణ్ణ విణైణవాక గ్లణ్ణ నడక్కమ్? శురుక్కమాకశ్

శెలలలవ్లమ్: ఇణ్ణ, మతియ ఁణణ్ణ ఇడైవేణైణయిణ్ణెలెత్తు గ్లపిడి శగియాక శాపిపిరువతెత్తు గ్లణ్ణపతెత్తు నామ్ కఱురుక్ కెగ్లగ్లలలమ్.

2. వకుప్పై జేగ్లడికగ్లగ్లకప్పిగిక్కవ్లమ్. అఱివరుత్తువ్లమ్: మతియ ఁణణ్ణ ఇడైవేణైణయిణ్ణెలెత్తు శాపిపిరువతెత్తుకాణ తవఱాణ మఱుఱుమ్ శగియాణ మఱుఱైకగ్లగ్లపప్పఱి ఁగ్లగ్ల శుడైగ్లగ్లయిడన్ కలనరుతాలేశియిగ్లగ్ల. అతణ్ణపిణ్ణ 1 జేగ్లడిక్క 1 లగ్రుశ్ పాకగ్లెలక్ కెగ్లగ్లత్తు, శత్తమాకశ్ శాపిపిరుకీణ్ణ నలల పఱుక్కగ్లగ్ల నడిత్తుక్ కాడైమ్పిడి అవగ్లగ్లడమ్ శుఱుగ్లగ్ల.

ఁశిగియియర్ కుఱిప్పి: మతియ ఁణణ్ణ ఇడైవేణైణయిణ్ణెలెత్తు మఱుఱువగ్లగ్ల గ్లపిడి శాపిపిరుకీఱుగ్లగ్ల గ్లణ్ణపతెత్తుక్ కవణిక్కమ్పిడి మాణవగ్లగ్లడమ్ శుఱుగ్లగ్ల.

3. కేడకవ్లమ్: శాపిపిరుమ్పేలెత్తు నీగ్లగ్ల తణ్ణణ్ణి కుడిప్పతుణ్ణడా? కెకగ్లగ్లగ్ల కశ్రువమలెయే శిలశమయగ్లగ్లగ్లగ్ల నీగ్లగ్ల శాపిపిరువతెత్తుణ్ణడా? మతియ ఁణణ్ణ ఇడైవేణైణయిణ్ణెలెత్తు నీగ్లగ్ల శెయ్యవ్ల వేణ్ణడియ శిల విణైణగ్లగ్ల గ్లణ్ణ? శెయ్యవ్లక్కుడైతవై గ్లణ్ణ? అత్తు గ్లణ్ణ? కాణ్ణపిత్తుగ్లగ్లపిడి, పలకెయిల పతిలకగ్లగ్ల పతివ్ల శెయ్యవ్లమ్. విణ్ణక్కవ్లమ్: నమత్తు శాపిపిరుడై నామ్ శగియాక

శాపిపిరువతెత్తుడై, నమ్మడై ఁణణ్ణ నణ్ణు జీరణమకాత్తు. నమక్క వాయిత్తు తెలలెల మఱుఱుమ్ వయిఱుఱువలి గ్లపిరులమ్.

4. అఱివరుత్తువ్లమ్: పయిఱిశిత్తాగ్ల 3-జ పుగ్లత్తి శెయ్యవ్లమ్.

5. శాపిపిరువతిల 1 శగియాణ మఱుఱుమ్ 1 తవఱాణ మఱుఱైయిప్ప పకిరరుత్తు కెగ్లగ్ల, అతికమ్ పేశాత 1-2 మాణవగ్లగ్లగ్ల అఱైక్కవ్లమ్.

Chintu's First Day at School

Today is Chintu's first day at school. He is so happy. He wakes up early on his own. His father helps him brush his teeth, take a bath, wear school uniform and comb his hair. Then, Chintu eats breakfast. His mother packs a nice tiffin for him. His parents walk him down to the school.

When Chintu enters his classroom, he sees that nothing is in place. Toffee wrappers, pencil shavings and bits of paper are lying here and there. There is no dustbin in the class. One boy throws a banana peel on the floor! Chintu goes to his seat. His desk too is dirty. The classroom does not smell nice. There are flies in the classroom. Chintu somehow spends the day. He makes a lot of friends that day. He also likes his teacher.

The next morning, Chintu refuses to go to school. He says he is having a stomachache. Chintu does not go to school for one full week, giving some excuse or the other. His parents cannot understand why he is doing so!!!

चिंटू का स्कूल में पहला दिन

आज चिंटू का स्कूल में पहला दिन है। वह बहुत खुश है। वह अपने आप सुबह जल्दी उठ जाता है। ब्रश करने, नहाने, स्कूल की ड्रेस पहनने और कंधी करने में उसके पिता उसकी मदद करते हैं। फिर चिंटू नाश्ता करता है। उसकी माँ उसके खाने के लिए अच्छी चीजें बनाकर देती हैं। उसके माता-पिता उसे स्कूल तक छोड़ने जाते हैं।

जब चिंटू अपनी कक्षा में घुसता है तो वह देखता है कि वहाँ कोई भी चीज अपनी जगह पर नहीं है। टॉफी के रैपर, पेंसिल की छीलन और कागज़ के टुकड़े सब इधर-उधर फैले हुए हैं। कक्षा में कूड़ेदान नहीं है। एक विद्यार्थी केले का छिलका फर्श पर फेंक देता है! चिंटू अपनी जगह पर आता है। उसका डेस्क भी बहुत गंदा है। कक्षा से कोई अच्छी गंध नहीं आ रही है। कक्षा में मक्खियाँ भी उड़ रही हैं। चिंटू किसी तरह से अपना दिन पूरा करता है। वह कई दोस्त बनाता है। उसे टीचर भी पसंद आते हैं।

अगली सुबह चिंटू स्कूल जाने से मना कर देता है। कहता है कि उसके पेट में दर्द है। चिंटू पूरे एक सप्ताह तक स्कूल नहीं जाता। कोई न कोई बहाना बनाता रहता है। उसके माता-पिता समझ नहीं पाते कि वह ऐसा क्यों कर रहा है!!!

నకూల్ వద్ద చింటూ ఫస్ట్ డే

ఈ రోజు స్కూలుకు చింటూ యొక్క మొదటిరోజు. అతడు చాలా ఆనందంగా ఉన్నాడు. అతడు తనంతట తానే త్వరగా మేల్కోంటాడు. అతను పండ్లు తోముకోవడానికి, స్నానం చేయడానికి, స్కూలు యూనిఫాం ధరించడానికి మరియు తలదుప్పుకోవడానికి తన తండ్రి సాయపడతారు. ఆపై చింటూ బ్రేక్ఫాస్ట్ తింటాడు. తన తల్లి తనకొరకు మంచి భోజనం సిద్ధపరచి ప్యాక్ చేస్తుంది. చింటూలు వాళ్ళ తల్లిదండ్రులు స్కూలుకు తీసుకొస్తారు.

చింటూ క్లాస్‌లోకి వచ్చేసరికి ఏది దాని స్థానంలో అది ఉండదు. టీపీ కవర్లు, పెన్సిల్ చెక్కుకున్న చెత్త, కాగితపు ముక్కలు అక్కడక్కడ పడి ఉంటాయి. క్లాసులో చెత్తకుండ్లీ లేదు. ఒక అబ్బాయి నేలపై అరటితోక్క విసిరేస్తాడు! చింటూ తన సీటు వద్దకు వెళ్ళాడు. తన డెస్క్ కూడా మురికిగా ఉంది. క్లాస్‌రూం మంచి వాసన రావడం లేదు. క్లాస్‌రూంలో ఈగలు ఉన్నాయి. చింటూ ఎలాగోలా రోజును గడిపిస్తాడు. ఆరోజున అనేకమందిని ఫ్రెండ్స్ చేసుకుంటాడు. అతడికి తన టీచర్ కూడా నచ్చారు.

మరుసటి రోజు ఉదయం చింటూ స్కూలుకు వెళ్ళనని మారంచేస్తాడు. తనకు కడుపునొప్పి ఉందని చెప్తాడు. ఏదో ఒక వంకతో ఒక వారమంతా చింటూ స్కూలుకు వెళ్ళాడు. అతడలా ఎందుకు చేస్తున్నాడో చింటూ తల్లిదండ్రులకు అర్థం కావడం లేదు

பள்ளியில் சின்டூவின் மாதல் நாள்

இன்று சிண்டுவுக்கு பள்ளிக்குச் செல்லும் முதல் நாளாகும். அவனுக்கு ரொம்ப சந்தோஷமாக இருக்கிறது. காலையில் தானாகவே சீக்கிரமாக எழுந்து கொள்கிறான். பல துலக்குவதற்கும், குளிப்பதற்கும், பள்ளிச் சீருடையை அணிவதற்கும், தலையை வாரிச் கொள்வதற்கும் அவனுடைய அப்பா அவனுக்கு உதவுகிறார். அதன்பின் சிண்டு காலையுணவு சாப்பிடுகிறான். அவனுடைய அம்மா அவனுக்கு சுவையான சிற்றுண்டியைக் கட்டிக் கொடுக்கிறார். அவனுடைய பெற்றோர் அவனுடன் பள்ளிக்கு நடந்து வருகின்றனர்.

சிண்டு தனது வகுப்பறைக்குள் நுழைந்தவுடன், எதுவுமே சரியான இடத்தில் இல்லாதிருப்பதைப் பார்க்கிறான். மிட்டாய் தாள்கள், பென்சில் சீவல்கள் மற்றும் காகிதத் துண்டுகள் ஆங்காங்கே இறைந்து கிடக்கின்றன. வகுப்பறையில் குப்பைக் கூடை எதுவுமில்லை. ஒரு பையன் வாழைப்பழத் தோலை தரையில் வீசுகிறான்! சிண்டு தன்னுடைய இருக்கைக்குச் செல்கிறான். அவனுடைய மேஜையும் அழுக்காக உள்ளது. வகுப்பறையில் வீசிய வாடையும் நன்றாக இல்லை. வகுப்பறை முழுக்க ஈக்கள் பறந்து கொண்டிருந்தன. சிண்டு எப்படியோ அந்த நாளை சமாளிக்கிறான். அவனுக்கு ஏராளமான நண்பர்கள் கிடைக்கின்றனர். தன்னுடைய ஆசிரியரையும் அவன் விரும்புகிறான்.

அடுத்த நாள் சிண்டு பள்ளிக்குச் செல்ல மறுக்கிறான். தனக்கு வயிற்று வலி இருப்பதாக அவன் கூறுகிறான். ஏதோ சாக்கு போக்கு சொல்லிக் கொண்டு, ஒரு வாரம் முழுவதும் சிண்டு பள்ளிக்குச் செல்லவில்லை. அவன் ஏன் அப்படிச் செய்கிறான் என்று அவனுடைய பெற்றோருக்கும் புரியவில்லை!!!

Strand 4:

HYGIENE DURING ILLNESS

Level 1

- Germs Everywhere!
- Spreading Germs
- Coughing and Sneezing
- Additional Teacher Resource

Suggested Video Recommendation: <https://www.youtube.com/watch?v=NoxdS4eXy18>

Lesson 1: Germs Everywhere!

पाठ 1: हर जगह कीटाणु!

Time: 45 minutes

समय: 45 मिनट

Aim: Students will be able to identify ways to protect themselves from germs in a crowd.

Resources Required: Golden glitter (handful), 2 A-4 size sheets, 2 markers, S1

Use additional
BFF resource:
Glitter Germs
Activity

1. Apply glitter on your hands. **Touch** some objects like table, some students' notebooks, pencils and **shake** hands with a few students.

Ask: What can you see on the things I touched? Where did it come from?

Brief: Today, we will learn how to protect ourselves from germs in a crowd.

2. Divide the class in 2 equal groups, A and B.

Apply glitter on the hands of a few Group B students.

Instruct: Group A please observe group B carefully.

Instruct: Group B you need to walk around, open the door, pick things from the cupboard, clean the board with a duster and shake hands with others.

Instruct: Group A needs to list the places which got glitter from the hands of group B students.

Make the group B sit and group A stand.

Apply glitter on certain objects like door handle, table, duster, water bottle and wall. **Instruct** Now Group B needs to observe. **Instruct:** Group A please open the cupboard, use the duster etc. without getting any glitter

on your hands.

Teacher Tip: Make sure to clean the glitter from the objects after Group B has finished its task.

3. Ask: What happened to the glitter from the hands of group B? What did Group A do to avoid spreading the glitter? What does glitter indicate in this activity? Why do we need to protect ourselves from the glitter/germs from other people? **Summarise** responses.

Explain: We can easily spread germs or get germs when we are in a crowded place.

4. Instruct: Complete Worksheet 1.

5. Summarise the day's learning by asking both groups to take turns and share the DOs and DON'TS to avoid getting or giving germs in a crowded place.

1. अपने हाथों पर चमकी/ग्लिटर लगाएँ। कोई चीज़ जैसे मेज़, किसी छात्र की किताब, पेंसिल छुएँ और कुछ छात्रों से हाथ मिलाएँ।
कहें: मैंने जिन चीज़ों को छुआ है, उन पर आपको क्या दिखता है? यह कहाँ से आया?

संक्षिप्त कथन: आज, हम सीखेंगे कि भीड़ में हम कीटाणुओं से अपना बचाव कैसे करें।

2. कक्षा को 2 बराबर समूहों में और ख में बाँटें।

समूह क को ध्यान से देखने के लिए कहें। समूह ख के कुछ छात्रों के हाथों पर चमकी/ग्लिटर लगाएँ। उन्हें आसपास घूमने, दरवाज़ा खोलने, अलमारी से कोई चीज़ उठाने, बोर्ड को डस्टर से साफ करने और दूसरे छात्रों के साथ हाथ मिलाने के लिए कहें। ग्रूप क उन जगहों के नाम लिखें जहाँ पर पहले चमकी/ग्लिटर नहीं थी और अब है

कुछ चीज़ों जैसे दरवाज़े के हैंडल, मेज़, डस्टर, पानी की बोतल और दीवार पर ग्लिटर लगाएँ। समूह-क को इस तरह से अलमारी खोलने के लिए, डस्टर का इस्तेमाल करने के लिए कहें जिससे उनके हाथों पर कोई ग्लिटर नहीं लगे। ग्रूप ख को ध्यान से देखने को कहें।

टीचर के लिए सुझाव: ध्यान दें कि समूह ख ने अपना कार्य समाप्त करने के बाद सभी चीज़ों से ग्लिटर साफ कर दिया हो।

3. पूछें: समूह ख ने अपने हाथों से कहाँ कहाँ चमकी/ग्लिटर फैलाया। चमकी/ग्लिटर को अपने ऊपर नहीं लगने के लिए समूह क ने क्या किया? इस गतिविधि में चमकी/ग्लिटर किस चीज़ को दिखाते हैं? हमें कीटाणुओं से अपना बचाव करने की ज़रूरत क्यों है? जवाबों की मुख्य बातें लिखें।

समझाएँ: जब हम भीड़ वाली जगह पर होते हैं हम आसानी से कीटाणु फैला सकते हैं या उनके असर में आ सकते हैं।

4. कहें: वर्कशीट 1 पूरी करें।

5. आज सीखी गई बातों का सारांश दोहराने के मकसद से, दोनों समूहों से बारी-बारी से यह बताने के लिए कहें कि भीड़ वाली जगह में कीटाणु के असर में आने और इन्हें फैलने से रोकने के लिए, उन्हें क्या करना चाहिए और क्या नहीं करना चाहिए।

Lesson 2: Spreading Germs

पाठ 2: कीटाणुओं का प्रसार

Time: 45 minutes

समय: 45 मिनट

Aim: Students will be able to explain the ways in which flies and mosquitoes spread germs.

Resources Required: 1 Odomos tube, S2

1. Ask: What do you remember about the activity where we used glitter on our hands?

Say: We saw that when we go out in a crowd, our friends and other can give us germs. Or we can give germs to others.

Ask: Is there any other way of getting germs? Who else can give us germs?

Brief: Today, we will learn how germs spread.

2. Instruct: We will now apply Odomos on our hands and legs; make two groups and go outside the class in all open areas of the school and look for places where there could be flies and mosquitoes. **Take** them for a walk.

After coming back to the class, **instruct:** List 2 places and things where we saw flies and mosquitoes.

Teacher Tip: You can plan for a longer period in advance to do this activity.

3. Ask: In which areas did we see mosquitoes? Flies? What should we do not to have them in our neighbourhood? **Summarise** responses.

Explain: Mostly areas that are not clean and have standing water have mosquitoes and germs. We should keep the common places clean and not let water collect anywhere.

Ask: How do flies and mosquitoes spread germs?

Summarise: Germs spread mainly in 2 ways. a) Flies sit on dirty places and take germs from there. Then, they sit on our food, things and transfer the germs to our body. b) Mosquitoes bite sick people and take germs from there. Then, they bite us and transfer the germs to our body. So flies and mosquitoes are like postmen and deliver germs, which cause many illnesses.

4. Instruct: Complete Worksheet 2.

5. Summarise the day's learning by asking students to imagine they are flies and mosquitoes and show how they will spread the germs.

1. पूछें: क्या आपको वह काम याद है जिसमें हमने कीटाणुओं की जगह ग्लिटर का इस्तेमाल किया था? क्या याद है?

कहें: हमने देखा कि जब हम भीड़ में जाते हैं तो हमारे दोस्त और दूसरे लोग आपस में कीटाणु फैला सकते हैं। या हम उन्हें कीटाणु दे सकते हैं।

पूछें: क्या कीटाणु के असर में आने का कोई दूसरा तरीका है? और कौन हमें कीटाणु दे सकता है?

संक्षिप्त कथन: आज हम सीखेंगे कि कीटाणु कैसे फैलते हैं।

2. कहें: अब अपने हाथों और पैरों पर ऑडोमॉस लगाएँ; दो समूह बनाएँ और कक्षा से बाहर स्कूल की सभी खुली जगहों में जाएँ और ऐसी जगह देखें जहाँ मक्खियाँ और मच्छर हो सकते हैं। उन्हें पैदल घुमाने ले चलें।

कक्षा में वापिस आने के बाद **कहें:** 2 जगह और चीजों के नाम बताएँ जहाँ हमने मक्खियाँ और मच्छर देखे।

टीचर के लिए सुझाव: आप यह काम करने के लिए पहले से ही, एक लंबे पीरियड की योजना बना सकते हैं।

3. पूछें: हमने किन जगहों में मच्छर देखे। मक्खियाँ कहाँ देखीं? हमें उन्हें अपने इलाके से खत्म करने के लिए क्या करना चाहिए? जवाबों की मुख्य बातें दोहराएँ।

समझाएँ: ज्यादातर ऐसी जगह जो साफ नहीं हैं और जहाँ जमा हुआ पानी है, वहाँ मच्छर और कीटाणु हो सकते हैं। हमें आम जगहों को साफ रखना चाहिए और पानी को किसी भी जगह इकट्ठा नहीं होने देना चाहिए।

पूछें: मक्खियाँ और मच्छर किस तरह कीटाणु फैलाते हैं? **मुख्य बातें लिखें:** कीटाणु मुख्य रूप से 2 तरीकों से फैलते हैं।

a) मक्खियाँ गंदी जगह पर बैठती हैं और वहाँ से कीटाणु लाती हैं। फिर वे हमारे खाने, चीजों पर बैठती हैं और कीटाणु हमारे शरीर में पहुँचा देती हैं। b) मच्छर बीमार लोगों को काटते हैं और वहाँ से कीटाणु लेते हैं। फिर वे हमें काटते हैं और हमारे शरीर में कीटाणु पहुँचा देते हैं। इसलिए मक्खी और मच्छर डाकिये की तरह होते हैं और ये बीमारी पैदा करने वाले कीटाणु एक से दूसरी जगह पहुँचाते हैं।

4. कहें: वर्कशीट 2 पूरी करें।

5. विद्यार्थियों को कहें कि वे सोचें कि वे मक्खी और मच्छर हैं और दिखाएँ कि वे कीटाणु कैसे फैलाते हैं। फिर आज सीखी गयी मुख्य बातें विद्यार्थियों को बताएँ।

Lesson 3: Coughing and Sneezing

पाठ 3: खांसी और सरदी

Time: 45 minutes

समय: 45 मिनट

Aim: Students will be able to identify ways to prevent spreading of germs while coughing and sneezing.

Resources Required: Tinki, the thumb puppet (draw eyes, nose and mouth on your thumb, cover the back of the thumb with cloth for head), 1 box of paper tissues, S3

1. Act as if you have cold and pretend to sneeze and cough. **Introduce** Tinki who also has cough and cold and **narrate** her story from the additional teacher resource sheet.

Ask: Why does Tinki's teacher send her back home?

Brief: Today, we will learn how to protect ourselves and others from germs while coughing and sneezing.

2. Instruct students to take 1 paper tissue each and stand at their respective places, follow your instructions and role play.

Say:

1. Cover your mouth and nose with a tissue when you cough or sneeze.
2. Put your used tissue in a dust bin.
3. If you don't have a tissue, cough or sneeze into your upper sleeve, not into your hands.
4. Wash your hands with soap and water.

Teacher Tip: Do these steps along with students.

3. Ask: What are the ways to avoid spreading germs while coughing and sneezing? What if there is no handkerchief?

Explain: Keeping our hands clean is one of the most important steps we can take to avoid getting sick and spreading germs to others. Also, when we are sick, we should stay away from others so that we do not spread our germs.

Teacher Tip: If there is time, you can practice how to wash hands properly.

4. Instruct: Complete Worksheet 3.

5. Summarise the day's learning by playing passing the parcel. Use a handkerchief or any other object for the parcel. Students who get the 'parcel' will tell 1 thing they learnt to do or not do when they have cough and cold.

1. दिखाएँ कि आपको जुकाम हुआ है और छींकने और खांसने की नकल करें। टिंकी के बारे में बताएँ जिसे खांसी और जुकाम है और उसकी कहानी अतिरिक्त टीचर रिसोर्स से सुनाएँ।

पूछें: टिंकी के टीचर ने उसे वापिस घर क्यों भेज दिया?

संक्षिप्त कथन: आज हम सीखेंगे कि खांसते और छींकते समय हम अपनी और दूसरों की कीटाणुओं से रक्षा कैसे करें।

2. विद्यार्थियों को कहें कि वे सभी 1 पेपर टिशू लें और अपनी-अपनी जगह पर खड़े हो जाएँ, आपके निर्देशों का पालन करें और भूमिका निभाएँ।

कहें:

1. खांसते या छींकते समय अपना मुँह और नाक एक टिशू पेपर से ढकें।
2. अपने इस्तेमाल किये हुए टिशू पेपर को कचरे के डब्बे में डालें।
3. यदि आपके पास टिशू नहीं है तो अपनी ऊपरी बांह पर खांसे या छींकें, न कि अपने हाथ में।
4. अपने हाथों को साबुन व पानी से धोएँ।

टीचर के लिए सुझाव: विद्यार्थियों के साथ ये करें।

3. पूछें: खांसते और छींकते समय कीटाणु फैलाने से रोकने का तरीका क्या है? अगर रूमाल ना हो तो क्या कर सकते हैं?

समझाएँ: अपने हाथों को साफ रखना सबसे जरूरी काम है जो हम बीमार पड़ने से बचने के लिए और दूसरों में कीटाणु फैलाने से बचने के लिए करते हैं। साथ ही, जब हम बीमार होते हैं हमें दूसरों से दूर रहना चाहिए ताकि हम अपने कीटाणु फैलाएँ नहीं।

टीचर के लिए सुझाव: अगर समय है तो आप अभ्यास कर सकते हैं कि हाथों को ठीक तरह कैसे धोया जाए।

4. कहें: वर्कशीट 3 पूरी करें।

5. पार्सल (रूमाल या दूसरी चीज का इस्तेमाल करें) एक-दूसरे को देने वाला खेल खेलते हुए आज सीखी गई मुख्य बातें दोहराएँ। 'पार्सल' पाने वाले विद्यार्थी को ऐसी 1 चीज बतानी होगी जो उन्हें खांसते या छींकते समय करनी है या नहीं करनी है।

DOs

- ✓ Use a handkerchief for coughing and sneezing
- ✓ Wash hands after coughing/sneezing
- ✓ Blow your nose with running water and clean your hands

DON'Ts

- Don't wipe running nose with hands
- Don't spit on the road
- Don't go to common places when you are sick
- Don't cough or sneeze without covering your mouth

1. మీకు జలుబు చేసినట్లుగాను, మీరు దగ్గుడం మరియు తుమ్ముడం చేస్తున్నట్లుగా నటించండి. దగ్గు మరియు జలుబుతో ఉన్న టింకీనీ సైతం పరిచయం చేయండి మరియు ఆమె కథను వివరించండి. అడగండి: టింకీని ఆమె టీచర్ ఎందుకు తిప్పి పంపింది? సంగ్రహం చేయండి: ఇవాళ, దగ్గుట్టుడు మరియు తుమ్ముట్టుడు క్రిముల నుంచి మనల్ని అదేవిధంగా ఇతరులను వివిధంగా సంరక్షించాలి మనం నేర్చుకుందాం

2. ఒక టీష్యూ పేపర్ తీసుకొని, సంబంధిత ప్రదేశంలో నిలబడమని, మీ ఆదేశాలను పాటించడం ద్వారా నటించమని విద్యార్థులను ఆదేశించండి. చెప్పండి:

1. మీరు దగ్గుట్టుడు లేదా తుమ్ముట్టుడు టీష్యూతో మీ నోటికి మరియు ముక్కుకు అడ్డం పెట్టుకోండి.
2. మీరు ఉపయోగించిన టీష్యూని చెత్త బుట్టలో వేయండి.
3. ఒకవేళ మీ వద్ద టీష్యూ లేనట్లయితే, మీ చేతుల్లో కాకుండా మీ భుజంపైన దగ్గుడం లేదా తుమ్ముడం చేయండి.
4. సబ్బు మరియు పరిశుభ్రమైన నీటితో మీ చేతులను శుభ్రం చేసుకోండి టీచర్ చిట్కా: విద్యార్థులతోపాటుగా ఈ దశల్ని చేయండి.

3. అడగండి: దగ్గుట్టుడు లేదా తుమ్ముట్టుడు క్రిములు వ్యాప్తి చెందకుండా పరిహారించే మార్గాలు ఏవి? చేతి రుమాలు లేనట్లయితే ఏమి చేయాలి?

వివరించండి: మనం అస్వస్థత బారిన పడకుండా ఉండటానికి మరియు ఇతరులకు క్రిములు వ్యాప్తి చెందకుండా ఉండటానికి మనం మన చేతుల్ని శుభ్రంగా ఉంచుకోవడం అనేది ఎంతో ముఖ్యం. అదేవిధంగా, మనం అస్వస్థతగా ఉన్నప్పుడు, ఇతరుల నుంచి మనం దూరంగా ఉండాలి తద్వారా మనం క్రిములను వ్యాప్తి చెందించలేం.

టీచర్ చిట్కా: సమయం ఉన్నట్లయితే, చేతులను సరిగ్గా శుభ్రం చేసుకోవడంపై మీరు ప్రాక్టీస్ చేయించవచ్చు.

- 4.** సూచనలు: వర్క్ షీట్ 3 చేయండి.
- 5.** పార్సిల్స్ పాస్ చేయడం(రుమాలు లేదా ఏదైనా ఇతర వస్తువు ఉపయోగించండి)ని ఆడటం ద్వారా ఆ రోజు నేర్చుకున్న అభ్యసనను సంగ్రహం చేయండి. 'పార్సిల్' అందుకున్న విద్యార్థులు, దగ్గు లేదా జలుబు వచ్చినప్పుడు చేయాల్సిన మరియు చేయకూడని పనుల్లో ఒకదాని గురించి చెబుతారు.

1. ఊరకలకు శగి పిడిత్తిరుప్పతాప్పేల నడన్తు కుంణు, తుమ్మల మర్త్రుం ఇరుమల వరువతాప్పేల నడిక్కవమ్. ఇరుమల మర్త్రుం శగి ఊరగి డింగియె అనిమ్రుకప్పట్టత్తవమ్ పిన్నగ్గి అవగ్రుడెయ కతతయె వివిగిక్కవమ్.

కేడక్కవమ్: డింగియిన్ ఆగిగియె అవగ్రె గ్గన్ తిరుప్పియన్బుప్పివిడ్డగ్గ? **శ్రుక్కమాకశ్**

కుంలలవమ్: ఇరుమమ్బోతుమ్, తుమ్మమ్బోతుమ్, మర్త్రువగ్గిడిమిరున్తు వరుమ్ కిరుమిగిడిమిరున్తు నమ్మె గప్పడి పాత్తుకాత్తుక్ కుంణువత్తు గ్గన్బతాప్ప పర్తి నామ్ ఇన్గు తెగిన్తు కుంణులలమ్.

2. మాణువగ్గిక్ గుంవొరువరుమ్ 1 డిశ్యు కుకితత్తె గ్గత్తుక్ కుంణు తుంగ్రుడెయ ఇడ్తతిల్ నిన్గుపడి ఊరగి అనివుత్తలక్కలె పిన్బర్తి నడిక్క వేణుండుంెన్గు అనివుత్తవమ్.

- కుంలలవమ్:**
1. నీంగిక్ ఇరుమమ్బోతు అల్లత్తు తుమ్మమ్బోతు, ఊరగి వుయెయిమ్, మ్రుక్కెయిమ్ ఒరు డిశ్యువుల్ మ్రుడిక్కకుంణులలమ్.
 2. ఊరగి డిశ్యువె కుప్పెక్ కుండెయిల్ పోడవమ్.
 3. ఊరగిడిమ్ డిశ్యు ఇల్లలవిడ్డగ్గ, ఊరగి కెయిన్ మేర్పుత్తతిల్ ఇరుమమ్ అల్లత్తు తుమ్మమ్, ఊరగి కెకెగిల్ వేణుండుమ్.
 4. ఊరగి కెకెగె శోప్ప మర్త్రుం నీగిగిల కుంలలమ్.

ఆగిగియర్ కురిప్ప: ఇన్గులెకలె ముణువగ్గిక్ గుంణు శోర్న్తు శెయ్యవమ్.

3. కేడక్కవమ్: ఇరుమమ్బోతు అల్లత్తు తుమ్మమ్బోతు, కిరుమిగిక్ పగ్గువతాత్ తువిగ్గిక్కుమ్ వుగిక్ గ్గన్? కెకెక్కుడ్డె ఇల్లలవిడ్డగ్గ గ్గన్ శెయ్యవమ్?

విగిక్కువమ్: నోయ్ వుయిప్పివతాత్తుమ్, మర్త్రువగ్గిక్కుక్ కిరుమిగెగెప్ప పగ్గువతాత్ తువిగ్గిక్కుమ్, నమ్మల గ్గిక్కు మ్రుడిక్గిన్గు మిక్ మ్రుక్కియమణు వుగిక్గిల్ ఒన్గు, నమ్మడెయ కెకెగె శత్తమాక్ వుప్పతాక్కుమ్. మేలమ్, నమ్కుక్కు ఊల్ నలమ్ శగియక్ ఇల్లలతాత్తు, నమ్మడెయ కిరుమిగెగె మర్త్రువగ్గిక్కుక్కుప్ప పగ్గుపామ్ల ఇరుప్పతర్కుక్కు, నామ్ అవగ్గెగెవిడ్డుత్ తగ్గిగియె ఇరుక్కు వేణుండుమ్.

ఆగిగియర్ కురిప్ప: నేరమిరున్తాల్, కెకెగె గ్గప్పడి శగియక్ కుంలల వేణుండుమ్ గ్గన్బతాత్ నీంగిక్ పయిగి శెయ్యలమ్.

4. I అనివుత్తవమ్: పయిగిత్తాగ్ 3 -జ్ పుగ్గిత్తి శెయ్యవమ్.

5. ఒరు పార్శలె (ఒరు కెకెక్కుడ్డె అల్లత్తు వేర్గు గ్గేణుమ్ పురుగె పయిప్పట్టత్తవమ్) అణెవరుక్కుమ్ అన్బుప్పవత్తన్ ములమ్ అన్గెయ తిగ్గమ్ కర్తుక్ కుంణుత్తె తుక్కుత్తగిక్కువమ్. పార్శలెప్ప పుంమ్ ముణువగ్గిక్, తుంగిక్ కర్తుక్ కుంణు, తుంగిక్కుక్కు ఇరుమమ్ అల్లత్తు శగి ఇరుక్కుమ్బోతు శెయ్య వేణుండుయవె అల్లత్తు శెయ్యక్కుండాతవెయిల్ 1 విశ్యుత్తెశ్ కుంలల వేణుండుమ్.

Tinki Falls Sick

Tinki is a little girl. She is very forgetful. At times, she even forgets to eat food or go to school! One day, Tinki goes to the market and eats unclean food. She touches many things in the market and forgets to wash her hands when she comes home. She falls sick.

Now, she is in pain. She is coughing and sneezing since morning. She goes to a doctor. The doctor gives her some medicines and says that it will take some time for her to get well. Her parents tell her to take rest and not go anywhere. But she again forgets and goes to school.

She boards the school bus. In the bus, she coughs and sneezes a lot. She has forgotten to carry a handkerchief. While talking to her friend, she wipes her running nose with her hands. When she reaches school, her class teacher sends her right back home to take rest!

टिंकी बीमार पड़ी

टिंकी एक छोटी बच्ची है। वह अक्सर चीजें भूल जाती है। कई बार, वह खाना या स्कूल जाना भी भूल जाती है! एक दिन टिंकी बाज़ार गई और उसने गंदा खाना खाया। उसने बाज़ार में कई चीजों को छुआ और घर आने पर वह हाथ धोना भूल गई। वह बीमार पड़ गई।

अब उसे दर्द हो रहा है। वह सुबह से खांस और छींक रही है। वह डॉक्टर के पास गई। डॉक्टर ने उसे कुछ दवाई दी और कहा कि उसे ठीक होने में कुछ समय लगेगा। उसके माता-पिता ने उसे कहा कि वह आराम करे और कहीं नहीं जाए। लेकिन वह फिर भूल गई और स्कूल चली आई।

वह स्कूल बस में बैठ गई। बस में, उसे काफी खांसी हुई और छींक आई। वह रूमाल लाना भूल गई। अपनी सहेली से बात करते हुए, उसने अपनी बहती हुई नाक अपने हाथ से पोंछ ली। जब वह स्कूल पहुंची तो उसकी टीचर ने उसे आराम करने के लिए सीधे घर भेज दिया!

ஸ்தீர: டிங்கி ஜப்டு சீஸிந்தி.

டிங்கி ఒక చిన్న బాలిక. ఆమెకు చాలా మతిమరుపు. ఆమె స్కూలుకు వెళ్లడం లేదా అన్నం తినడం కూడా మర్చిపోయేది. ఒక్కరోజు, టింగి మార్కెట్కు వెళ్లి, శుభ్రంగా లేని ఆహారాన్ని తింది. మార్కెట్లో అనేక వస్తువులను తాకింది, ఇంటికి వచ్చిన తరువాత చేతుల్ని శుభ్రం చేసుకోవడం మర్చిపోయింది. టింగికి జబ్బు చేసింది.

ఇప్పుడు ఆమెకు నొప్పిగా ఉంది. ఉదయం నుంచి ఆమె దగ్గుతూ, తుమ్ముతూ ఉంది. ఆమె డాక్టరు వద్దకు వెళ్లింది. వైద్యుడు ఆమెకు కొన్ని ఔషధాలు ఇచ్చాడు మరియు ఆమెకు నయం కావడానికి కొన్నిరోజులు పడుతుందని చెప్పాడు. ఎక్కడికీ వెళ్లకుండా, విశ్రాంతి తీసుకోమని ఆమె తల్లిదండ్రులు ఆమెను కోరారు. అయితే, ఆమె మళ్లీ మర్చిపోయి, స్కూలుకు వెళ్లింది.

ఆమె స్కూలు బస్సు ఎక్కింది. బస్సులో ఆమె చాలా తుమ్ముతూ, దగ్గుతూ కూర్చుకుంది. చేతి రుమాలు తీసుకోవడం మర్చిపోయింది. తన స్నేహితురాలితో మాట్లాడటంపై, ఆమె తన ముక్కును చేతితో తుడుచుకుంది. ఆమె స్కూలుకు వెళ్లిన తరువాత ఇంటికి వెళ్లికి వెళ్లి విశ్రాంతి తీసుకుమని ఉపాధ్యాయురాలు వినక్కి పంపింది.

டிரங்கிக்கா உடல்நலம் சரியில்லை

டிங்கి ஒரு குட்டிப் பெண். அவளுக்கு மறதி அதிகம். சில சமயங்களில் அவள் சாப்பிடவும், பள்ளி செல்லவும் கூட மறந்துவிடுவதுண்டு! ஒருநாள் டிங்கி கடைவீதிக்குச் சென்று சுகாதாரமில்லாத உணவை சாப்பிடுகிறாள். கடைவீதியில் அவள் பல பொருட்களைத் தொடுகிறாள், வீட்டிற்கு வந்தவுடன் கைகளைக் கழுவ மறந்துவிடுகிறாள். அவளுக்கு உடல்நலம் சரியில்லாமல் போய்விடுகிறது.

இப்போது அவள் வலியால் அவதிப்படுகிறாள். காலையிலிருந்தே அவளுக்கு இருமலும் தும்மலுமாக இருக்கிறது. அவள் மருத்துவரிடம் செல்கிறாள். மருத்துவர் அவளுக்கு சில மருந்துகளைக் கொடுத்துவிட்டு, அவள் குணமடைவதற்கு சில நாட்களாகலாம் என்று சொல்கிறார். அவளுடைய பெற்றோர் அவளை ஓய்வெடுக்கும்படியும், எங்கும் செல்ல வேண்டாம் என்றும் சொல்கின்றனர். ஆனால் அவள் திரும்பவும் அதை மறந்துவிட்டு பள்ளிக்குச் சென்றுவிடுகிறாள்.

அவள் ஸ்கூல் பேருந்தில் ஏறுகிறாள். பேருந்தில் அவளுக்கு மிகவும் இருமலும், தும்மலுமாக இருக்கிறது. அவள் ஒரு கைக்குட்டையை எடுத்துவரவும் மறந்துவிட்டிருந்தாள். தனது தோழியுடன் பேசும்போது, ஒழுக்கும் தன்னுடைய மூக்கை, தனது கைகளால் அவள் துடைத்துக் கொள்கிறாள். பள்ளியை அடைந்தவுடன், அவளுடைய ஆசிரியை அவளை ஓய்வெடுக்கும்படி கூறி, வீட்டிற்குத் திரும்பி அனுப்பிவிடுகிறார்!

Strand 5:

HYGIENE IN NEIGHBOURHOOD

Level 1

- Clean Public Places
- Home Food
- Useful Plants

Suggested Video Recommendation: <https://www.youtube.com/watch?v=za6ilxw71LE>

Lesson 1: Clean Public Places

पाठ 1: साफ सार्वजनिक स्थान

Time: 45 minutes

समय: 45 मिनट

Aim: Students will be able to describe ways to keep public places clean.

Resources Required: dry garbage (crumpled paper/plastic bottles/cans – 1 per student), dustbin, S1

1. Say: Stand at your place, listen to my instructions and act. **Instruct:** Act like you are sick. Act like you are drinking juice. Act like you are buying clothes.

Teacher Tip: Give students half a minute to act after each instruction.

Ask: Where do we go when we are sick? Where do we go to run and play? Where do we go to drink juice? Where do we go to buy clothes?

Summarise responses on the board as shown.

Explain: We go to a hospital or clinic when we are sick. Places that many people use are called public places.

Brief: Today, we will learn how to keep public places clean.

2. Distribute 1 piece of dry garbage to each student.

Instruct: Imagine you are at a railway station. Show me 1 way in which you should NOT throw the garbage! **Ask:** What do you see around you? How does it make the park look?

Summarise: Garbage should not be thrown just anywhere. The place looks really dirty.

Instruct: Pick up the garbage you threw. Show me 1 way in which you SHOULD throw the garbage!

Ask: Where did you throw garbage this time? How does it make the railway station look?

Summarise: All the garbage is in dustbin. The park looks clean. It is the same with all public places like hospitals, markets etc.

3. Ask: What should you do when you are at a public place and have to throw garbage? What would you do if you see no dustbin around?

Summarise: Look for a dustbin and throw the garbage in it. If you do not find one, collect it in a bag and throw it when you reach home.

Ask: What if you don't throw garbage in a dustbin? **Summarise** responses: The place looks dirty. Flies come and sit. It smells bad. We can fall sick.

4. Instruct: Complete Worksheet 1.

5. Ask some non-participative students to share 1 way in which they can keep the public places clean.

1. कहें: अपनी जगह खड़े हों, मेरी बात सुनें और अभिनय करें।

कहें: अभिनय करें जैसे कि आप बीमार हैं। अभिनय करें जैसे कि आप पार्क में दौड़ रहे हैं। अभिनय करें जैसे कि आप कपड़े खरीद रहे हैं।

टीचर के लिए सुझाव: हर निर्देश के बाद विद्यार्थियों को अभिनय करने के लिए आधा मिनट का समय दें।

पूछें: बीमार होने पर हम कहाँ जाते हैं? हम दौड़ने और खेलने के लिए कहाँ जाते हैं? कपड़े लेने हम कहाँ जाते हैं? जवाबों की मुख्य बातें बोर्ड पर लिखें।

समझाएँ: बीमार होने पर हम अस्पताल या क्लिनिक जाते हैं। ऐसी जगहें जहाँ बहुत सारे लोग आते हैं, उन्हें आम जगह (सार्वजनिक स्थान) कहते हैं।

संक्षिप्त कथन: आज हम ऐसी ही आम जगहों को साफ रखना सीखेंगे।

2. हर विद्यार्थी को सूखे कचरे का एक टुकड़ा दें।

कहें: कल्पना करें कि आप रेलवे स्टेशन पर हैं। मुझे वह 1 तरीका दिखाएँ जिस तरह आपको कचरा नहीं फेंकना चाहिए।

पूछें: अपने आसपास आपको क्या दिखता है? उससे रेलवे स्टेशन/पार्क कैसा लगता है?

मुख्य बातें लिखें: कचरे को ज़मीन पर नहीं फेंकना चाहिए। इससे पार्क गन्दा लगता है।

कहें: मुझे वह तरीका दिखाएँ जिस तरह आपको कचरा फेंकना चाहिए।

पूछें: इस बार आपने कचरा कहाँ फेंका? इससे रेलवे स्टेशन कैसा दिखता है?

मुख्य बातें लिखें: सारा कचरा कूड़ेदान में है। इससे पार्क साफ दिखता है। सभी आम जगहों पर ऐसे ही करना चाहिए जैसे कि अस्पताल, बस स्टैंड आदि।

3. पूछें: अगर आप किसी आम जगह में हैं और आपको कचरा फेंकना है तो क्या करना चाहिए? अगर आपको कूड़ादान नहीं दिखे, तो आप क्या करेंगे?

मुख्य बातें लिखें: अपने आसपास कूड़ेदान को ढूँढ़ें और कचरा उसमें डालें। अगर वह नहीं मिले तो कूड़े को एक थैली में इकट्ठा कर अपने पास रखें और घर जाकर कूड़ेदान में डालें।

पूछें: कूड़ेदान में कचरा नहीं डालने से क्या होगा? जवाबों की मुख्य बातें दोहराएँ: इससे जगह गन्दी दिखती है। वहाँ मक्खियाँ और बदबू आती है। हम बीमार पड़ सकते हैं।

4. कहें: वर्कशीट 1 पूरी करें।

5. कुछ ऐसे छात्र जिन्होंने कक्षा में ज्यादा नहीं बोला हो, उनसे आम जगहों को साफ रखने का 1 तरीका पूछें।

Lesson 2: Home Food

पाठ 2: घर का खाना

Time: 45 minutes

समय: 45 मिनट

Aim: Students will be able to conclude that home-cooked food is better than outside food.

Resources Required: 1 empty glass bottle of cold drink; half a lemon (sliced in advance), 1 spoon of sugar, 1 small spoon and 1 small glass of water (1 set per pair), S2

1. Ask: What is your favourite food? **Accept** all responses. **Show** the empty glass bottle of cold drink.

Ask: What do you do with the glass bottle after drinking?

Summarise: We return the bottle to the shopkeeper.

Explain: The glass bottles go back to the factory to fill more cold drink. If they are not washed well, they will have germs of many people on them.

Brief: Today, we will learn how home-cooked food is better than outside food.

2. Say: Let's make something as tasty as a cold drink! Do you all like limewater?

Instruct: Keep your spoons, glasses, sugar and water bottles on the table. Squeeze lemon into the glass, add 2 spoons of sugar, water and mix till the sugar disappears. Exchange your drink with your partner and drink it!

Ask: Do you think limewater was cleaner than soft drink? What do you think is more healthy, limewater or cold drink? Why?

Summarise: Limewater is cleaner because unlike cold drinks no one else drank from the same glass.

3. Instruct: Look at the picture in the poster of a food stall selling *pakor*s.

Ask: Which is cleaner – home-cooked food or this food? Why?

Summarise responses on the board as shown.

Explain: The food cooked at home is cleaner and fresher. So it is healthier. Market food is usually not as clean and fresh. If you cook at home instead of eating outside, you will also save a lot of money.

4. Instruct: Complete Worksheet 2.

5. Ask a student to tell what is his/her favourite food at home and how is it better than the food available in the market.

1. पूछें: आपकी खाने-पीने की सबसे पसंदीदा चीज़ क्या है? सभी विद्यार्थियों से जवाब पूछें। कोल्ड ड्रिंक की खाली कांच की बोतल दिखाएँ।

पूछें: पीने के बाद आप इस कांच की बोतल का क्या करते हैं?

दोहराएँ: हम दुकानदार को बोतल लौटा देते हैं।

समझाएँ: उनमें दोबारा कोल्ड ड्रिंक भरने के लिए, ये कांच की बोतलें वापस फैक्ट्री में जाती हैं। अगर उसे ठीक से न धोया जाये तो उसमें कई लोगों के कीटाणु लगे होंगे।

संक्षिप्त कथन: आज हम सीखेंगे कि बाहर के खाने बजाय घर का खाना क्यों बेहतर होता है।

2. कहें: आइये, कोल्ड ड्रिंक जैसी कोई जायकेदार चीज़ बनाएँ! क्या आपको नींबू-पानी पसंद है?

कहें: अपने चम्मच, गिलास, पानी की बोतल और चीनी को टेबल पर रखें। गिलास में नींबू निचोड़ें, दो चम्मच चीनी और पानी डालकर उसे तब तक मिलाएँ जब तक चीनी घुलकर गायब नहीं हो जाती। अपने गिलास को साथी के साथ बदलें और पी जाएँ।

पूछें: क्या नींबू पानी बाजार के कोल्ड ड्रिंक से ज़्यादा साफ था? क्यों? आपको क्या लगता है यह कि यह स्वास्थ्य के लिए क्या अच्छा होगा?

मुख्य बातें: नींबू पानी ज़्यादा साफ होता है क्योंकि उस गिलास से और किसी ने नहीं पिया जबकि कोल्ड ड्रिंक के साथ ऐसा नहीं होता।

3. कहें: पकौड़े बेचने वाली छोटी दुकान की तस्वीर पोस्टर से देखें।

पूछें: क्या ज़्यादा साफ होता है – घर का खाना या ये? क्यों? जवाबों की मुख्य बातें बोर्ड पर लिखें।

समझाएँ: घर पर बना हुआ खाना ज़्यादा साफ और ताज़ा होता है। इसलिए वह ज़्यादा स्वस्थ होता है। बाज़ार का खाना आमतौर पर इतना साफ और ताज़ा नहीं होता। अगर आप बाहर खाने के बदले घर पर खाना बनाएँगे तो बहुत सारे पैसे भी बचेंगे।

4. कहें: वर्कशीट 2 पूरी करें।

5. किसी छात्र से यह बताने के लिए कहें कि घर पर उसकी सबसे पसंदीदा खाने-पीने की चीज़ क्या है और वह बाज़ार में मिलने वाले खाने से बेहतर क्यों है?

Home cooked food	Outside food
1. Has no dirt	1. Dirt sticks to it
2. No flies sit on it	2. Flies sit on it
3. Is made fresh	3. Is mostly made a long time back
4. Uses healthy things	4. Things used may not be healthy

1. అడగండి: మీకు ఇష్టమైన ఆహారం ఏది? అన్ని ప్రతిస్పందనలు ఆమోదించండి. కూల్ డ్రింక్ యొక్క ఖాళీ గాజు సీసాను చూపించండి.

అడగండి: తాగిన తరువాత ఈ గ్లాసు బాటిల్ని మీరు ఏమి చేస్తారు? సంగ్రహం చేయండి: మనం బాటిల్ని దుకాణదారుడికి ఇస్తాం. వివరించండి: మళ్ళీ నింపడం కొరకు గ్లాసు బాటిల్స్ తిరిగి ప్యాక్టరీ వెళ్తాయి. వాటిని సరిగ్గా శుభ్రం చేయనట్లయితే, అనేక మంది వ్యక్తులకు చెందిన క్రిములు దానిపై ఉంటాయి. సంగ్రహం చేయండి: ఇవాళ, బయట ఆహారం కంటే ఇంట్లో తయారు చేసిన ఆహారం ఎలా మెరుగైనదో మనం నేర్చుకుందాం.

2. చెప్పండి: ఒక కూల్డ్ రుచికరమైన దానిని మనం ఇప్పుడు తయారు చేద్దాం. మీ అందరికీ నిమ్మకాయ రసం అంటే ఇష్టమేనా?

సూచనలు: మీ స్నాన్లు, గ్లాసులు, చక్కెర మరియు మంచి నీటి బాటిల్స్ టేబుల్ మీద ఉంచండి. నిమ్మకాయ రసాన్ని గ్లాసులో పిండండి, 2 స్నాన్ల చక్కెర, నీరును కలిపి, చక్కెర కరిగేంత వరకు బాగా కలపండి. మీ బాగ్ స్వామితో మీ డ్రింక్కు పరస్పరం మార్పిడి చేసుకొని, దానిని తాకండి.

అడగండి: సాఫ్ట్ డ్రింక్ కంటే లెమన్ వాటర్ శుభ్రమైనదని అనుకుంటున్నారా? ఎందుకు?

సంగ్రహం చేయండి: లెమన్ వాటర్ పరిశుభ్రమైనది ఎందుకంటే, కూల్డ్ కంటే, అదే గ్లాసు నుంచి ఇతరులు ఎవరూ తాగలేదు

3. సూచనలు: పకోడీలు అమ్ముతున్న ఫుడ్ స్టాల్ యొక్క చిత్రాన్ని చూడండి.

ప్రశ్న: ఇంట్లో చేసిన ఆహారం శుభ్రంగా ఉంది లేదా ఇది శుభ్రంగా ఉందా? ఎందుకు?

చూపించిన విధంగా ప్రతిస్పందనలను బోర్డుపై సంగ్రహం చేయండి.

వివరించండి: ఇంటి వద్ద వండిన ఆహారం శుభ్రంగాను మరియు తాజాగాను ఉంటుంది. కనుక, ఇది ఆరోగ్యకరమైనది. మార్కెట్లో లభించే ఆహారం శుభ్రంగాను మరియు తాజాగాను ఉండదు. ఒకవేళ బయట తినడానికి బదులుగా ఇంటి వద్ద వండినట్లయితే, మీరు చాలా డబ్బును సేవ్ చేసుకుంటారు.

4. సూచనలు: వర్కీషిట్ 2 ని చేయండి

5. ఇంటి వద్ద అతనికీ/ఆమెకు ఇష్టమైన ఆహారం ఏది మరియు మార్కెట్లో లభించే ఆహారం కంటే ఇది ఎందుకు మెరుగైనదో వివరించమని విద్యార్థులను అడగండి.

1. **కేడకవుం:** ఒక గ్రామానికి మిక్చుర్ పిడికలతో ఉన్నాడు. అది ఎలా పతలకలైనా ఉన్నాడు. ఒక గ్రామం కంటే అది ఎందుకు మెరుగైనదో వివరించమని విద్యార్థులను అడగండి.

2. **సోలలవుం:** ఒక గ్రామం కంటే అది ఎందుకు మెరుగైనదో వివరించమని విద్యార్థులను అడగండి.

అతాతక్ క్రుడికకవిలలె.

3. **అనివురుత్తవుం:** ఒక గ్రామం కంటే అది ఎందుకు మెరుగైనదో వివరించమని విద్యార్థులను అడగండి.

4. **అనివురుత్తవుం:** ఒక గ్రామం కంటే అది ఎందుకు మెరుగైనదో వివరించమని విద్యార్థులను అడగండి.

5. **వీడిల్:** ఒక గ్రామం కంటే అది ఎందుకు మెరుగైనదో వివరించమని విద్యార్థులను అడగండి.

Lesson 3: Useful Plants

पाठ 3: उपयोगी पौधे

Time: 45 minutes

समय: 45 मिनट

Aim: Students will be able to sow seeds to grow plants, describe the uses of plants and how to look after them.

Resources Required: 1 piece of paper, 1 eraser, 1 pencil, 1 tea-bag; 4–5 mustard (rye) seeds, 1 paper cup filled with topsoil (1 set per student), S3

1. Show students a piece of paper.

Ask: Who can tell from where do we get paper?

Summarise: We get paper from trees.

Ask: What else do we get from trees?

Show the tea-bag, eraser, pencil etc.

Explain on the board: All these things that we use in our daily lives come from plants. Plants also give us fresh air.

Brief: Today, we will sow seeds so that we can have plants in the class!

Teacher Tip: You can show other things that are easily available and come from plants/trees. This class may take a little longer. It will be useful to plan accordingly.

2. Distribute the seeds and paper cups filled with topsoil to students.

Instruct: Add 2 bottle caps full of water to the cup and hide your seeds in the soil! Take a pencil and write the name of your baby plant on the cup! Keep your plants carefully.

Teacher Tip: It might be useful to have this class in an

open area like a corridor or the playground.

3. Ask: Why did we do this activity? What should we do to take care of these plants? How will these plants help us?

Summarise: Plants give us fresh air, and we would like to have more fresh air to breathe. We need to make sure they are kept in a place where they get light and air. We will have to water them daily.

Ask: How does our city/town get fresh air? What will happen if we cut all plants and trees?

Summarise: Trees and plants in the city make fresh air for us to breathe.

Explain: In return, all we need to do is to look after these baby plants and water them daily.

4. Instruct: Complete Worksheet 3.

5. Ask a student to summarise what he/she has learnt today.

1. कागज का एक पन्ना दिखाएँ।

पूछें: कौन बता सकता है कि हमें कागज कहाँ से मिलता है?

मुख्य बात: हमें कागज पेड़ों से मिलता है।

पूछें: पेड़ों से हमें और क्या मिलता है? चाय पत्ती, रबड़, पेंसिल आदि दिखाएँ। बोर्ड पर लिखकर **समझाएँ:** रोज़ाना इस्तेमाल होने वाली ये चीज़ें पौधों से मिलती हैं। पौधे हमें स्वच्छ हवा भी देते हैं।

संक्षिप्त कथन: आज हम बीज बोएँगे ताकि क्लास में पौधे उगा सकें!

टीचर के लिए सुझाव: आप आसानी से मिलने वाली दूसरी चीज़ें भी दिखा सकते हैं जो पेड़-पौधों से मिलती हैं। अगर हो सके तो इस क्लास के लिए ज्यादा समय की व्यवस्था करें।

2. विद्यार्थियों को मिट्टी से भरे कागज के कप और बीज दें।

कहें: कप में थोड़ा पानी डालें और बीज को मिट्टी में छिपा दें। पेंसिल लें और अपने इस छोटे पौधे का नाम कप पर लिख दें। अपने पौधे का ख्याल रखें।

टीचर के लिए सुझाव: बेहतर होगा अगर यह क्लास किसी खुली जगह जैसे बरामदे या मैदान में ली जाए।

3. पूछें: हमने यह काम क्यों किया? इन पौधों का ख्याल रखने के लिए हमें क्या करना चाहिए? ये पौधे हमारी मदद कैसे करेंगे?

दोहराएँ: पौधे हमें ताज़ी हवा देते हैं और साँस लेने के लिए ताज़ी हवा अच्छी होती है। हमें यह देखना होगा कि उन्हें ऐसी जगह में रखा जाए जहाँ उन्हें रोशनी और हवा मिल सके। हमें इन्हें रोज़ाना पानी देना होगा।

पूछें: हमारे शहर को ताज़ी हवा कैसे मिलती है? क्या होगा अगर हम सारे पेड़-पौधों को काट देंगे?

मुख्य बात: शहर के पेड़-पौधे ताज़ी हवा बनाते हैं ताकि हम साँस ले सकें।

समझाएँ: इसलिए हमें इन छोटे पौधों का ख्याल रखना होता है और इनमें रोज़ाना थोड़ा पानी डालना होता है।

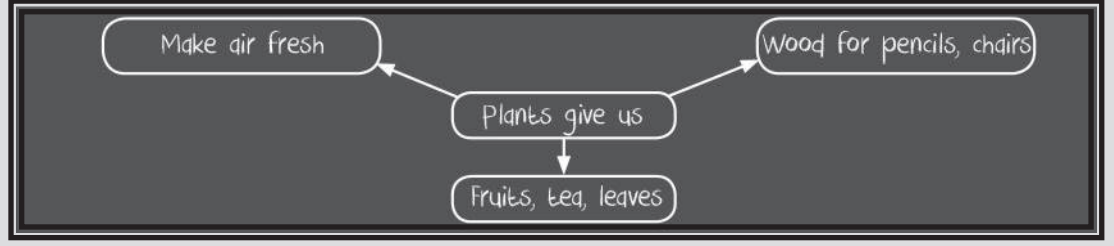
4. कहें: वर्कशीट 3 पूरी करें।

5. किसी एक विद्यार्थी को आज सीखी गई बातें दोहराने के लिए कहें।

పాఠం 3: ఉపయోగకరమైన మొక్కలు
పాఠం 3: பயనుள்ள తావరంగకల

సమయం: 45 నిమిషాలు
నెరం: 45 నిమిడంగకల

1. ఒక కౌగితం ముక్క చూపించండి. అడగండి: మనకు కౌగితం ఎక్కడ నుంచి వస్తుంది? సంగ్రహం చేయండి: మనం మొక్కల నుంచి కౌగితాన్ని పొందుతాం. అడగండి: మొక్కల నుంచి మనం ఇంకా ఏమి పొందుతాం? టీ బ్యూగ్, వెజిటబుల్, పెన్సిల్ మొదలైన వాటిని చూపించండి. బోర్డు మీద వివరించండి: మన రోజువారీ జీవితంలో ఉపయోగించే ఈ వస్తువులు అన్నీ కూడా మొక్కల నుంచి వస్తాయి. మొక్కలు మనకు తాజా గాలిని కూడా ఇస్తాయి. సంగ్రహం చేయండి: ఇవాళ, మనం విత్తనాలను నాటడాం, తద్వారా మన క్లాసులో మొక్కలు పెరుగుతాయి.

టీచర్ చిట్కా: మొక్కలు/ చెట్లను వచ్చే వచ్చేవి మరియు తేలికగా లభించే వాటిని కూడా మీరు చూపించవచ్చు.

2. విత్తనాలు మరియు మట్టితో నింపిన పేపర్ కప్పులను విద్యార్థులకు పంపిణీ చేయండి.

సూచనలు: 2 బాటిల్ కప్పు నీటిని కప్పుకు జోడించండి మరియు మట్టిలో మీ విత్తనాలను కప్పిపెట్టండి. ఒక పెన్సిల్ తీసుకోండి మరియు మీ టేబుల్ ఫ్రాంట్ యొక్క పేరును కప్పు మీద రాయండి. మీ మొక్కల్ని జాగ్రత్తగా ఉంచుకోండి. టీచర్ చిట్కా: కారిడర్ లోడా ప్లే రౌండ్ వంటి ప్రాంతాల్లో క్లాసును నిర్వహించడం లాభదాయకంగా ఉంటుంది.

3. అడగండి: మనం ఈ యాక్టివిటీని ఎందుకు చేస్తాం? ఈ మొక్కల సంగ్రహం మనం ఏమి చేయాలి? ఈ మొక్కలు మనకు ఏవిధంగా సాయపడతాయి?

సంగ్రహం చేయండి: మొక్కలు మనకు తాజా గాలిని ఇస్తాయి, మరియు శ్వాసించడానికి మరింత ఎక్కువ తాజాగా గాలిని అందిస్తాయి. వాటికి మనం రోజూ నీరు పెట్టాలి.

అడగండి: మన పట్టణాలు/నగరాలు ఏవిధంగా తాజా గాలిని పొందుతాయి? అన్నీ మొక్కలు మరియు చెట్లను నరికినట్లయితే ఏమి జరుగుతుంది?

సంగ్రహం చేయండి: పట్టణాలు మరియు నగరాల్లో ఉండే చెట్లు మనం శ్వాసించడానికి తాజా గాలిని అందిస్తాయి.

వివరించండి: దానికి ప్రతిగా, మనం ఈ చిన్న మొక్కలకు ప్రతిరోజూ నీళ్లు పోయాలి.

4. సూచనలు: వర్క్ షీట్ 3 చేయండి.

5. అతడు/ఆమె ఏమి నేర్చుకున్నారో సంగ్రహం చేయమని విద్యార్థిని అడగండి.

1. ఒక కాకితం తుణుండే కాణ్ణపిక్కవం. కేడకవం: నామ్ గాంగ్కరున్తు కాకితతతేప పేరుకిరేగామ్ గాంపతే యారాల్ సోలల్ ముడియం? తోక్రత్తణిక్కవం: నామ్ మరంగగిలిరున్తు కాకితతతేప పేరుకిరేగామ్. కేడకవం: నామ్ మరంగగిలిరున్తు వేరు గాంపతేప పేరుకిరేగామ్? తేన్గ్ గాం, ఆగ్రిప్పాం, పేంసీల్ పోంపాంపాంపాం కాణ్ణపిక్కవం. కరంపలకెయిల్ విగిక్కవం: నమత్తు అంపాం వాంపాంపాం నామ్ ఒకయోకిక్కం ఇప్పొంకం అంపాంపాం సెడికగిలిరున్తు వరుకింపాం. సెడికగిలిరున్తు నమక్కు శత్తమాం కాంపాంపాం తరుకింపాం. శరుకకమాకశ్ సోలల్వం: వకుప్పపాంపాం సెడికగిలిరున్తు ఇంకం వకెయిల్, ఇంపాం నామ్ వితేకగిలిరున్తు పాంపాం!

ఆగ్రియర్ కురిప్ప: శులమాకక్ కిడెక్కింపాం మంపాం సెడికగిలిరున్తు మరంగగిలిరున్తు వరుకింపాం మంపాం పొంకంపాంపాం నీంగకం కాంకంపాం.

2. మాంపాంపాంపాం వితేకగిలిరున్తు, మంపాం నిరంపంపంకం కాకిత కంపకంపాంపాం వినియోకిక్కవం. అనివరుత్తవం: పాంకంపాంపాం 2 ముడి అంపాం నీరె కంపిల్ అంపాం, అంపాం వితేకగిలిరున్తు మంపాంపాం పుతేయంపాం! ఒక పేంసీల్ గెత్తు, అంపాం కుంకం సెడికగిలిరున్తు పేంపాం కంపిల్ గెత్తు. అంపాం సెడికగిలిరున్తు పత్తిరమాక వేయంపాం. ఆగ్రియర్ కురిప్ప: ఇంకం వకుప్ప ఒక నడెపాంపాం అంపాం విగియంకంపాం తిడల్ పోంపాం ఒక తిరంకం వేగియిల్ నడత్తువం పాంపాంపాం ఇంకం.

3. కేడకవం: నామ్ గాం ఇంకం ఇప్పయింపాం సేయంపాం? ఇంకంపాంపాం పరాంపాంపాం నామ్ గాంపాం సేయం వేంపాం? ఇంకంపాం నమక్కు గంపాం ఒకంపాం? తోక్రత్తణిక్కవం: సెడికగిలిరున్తు నమక్కు శత్తమాం కాంపాంపాం తరుకింపాం, మేంపాం శువాశిప్పతంకాక నమక్కు మేంపాం శత్తమాం కాంపాంపాం పేంపాంపాం. అంపాం తుగియం గాం మంపాంపాం కాంపాంపాం పేంపాంపాంపాం వేంపాంపాం నామ్ అంపాంపాం నీం అంపాం వేంపాం. కేడకవం: నంపాం నకరత్తింకం/అంపాం శత్తమాం కాంపాం గంపాం కిడెక్కింపాం? సెడికగిలిరున్తు మంపాం మరంగగిలిరున్తు గాంపాంపాం నామ్ వేంపాంపాంపాం గాంపాంపాం? తోక్రత్తణిక్కవం: నకరత్తింకం సెడికగిలిరున్తు మంపాం మరంగగిలిరున్తు నామ్ శువాశిప్పతంకాక పుత్తం పుతియం కాంపాంపాం అంపాంపాంపాం. విగిక్కవం: అంపాంపాం పతిలాక, నామ్ సేయం వేంపాంపాంపాం, ఇంకం సెడికగిలిరున్తు నంపాంపాం పరాంపాంపాం, అంపాంపాంపాం నీం అంపాంపాంపాం.

4. అనివరుత్తవం: పయింపాంపాం 3 -ఇంకం పుత్తి సేయంపాం.

5. ఇంకం తాంపాం కంపాంపాం కంపాంపాం తోక్రత్తుక్ కంపాంపాం ఒక మాంపాంపాం కేడకవం.